

گزارش عملکرد سال پنجم برنامه ششم توسعه کشور وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰

تهیه کننده:
معاونت توسعه مدیریت و منابع
دفتر برنامه‌ریزی و بودجه
اسفند ماه ۱۴۰۱

آثار تاریخی و باستانی نشان دهنده اوج هنر معماری در میان این مردم در طول تاریخ گذشته است. این‌ها چیزهایی است که گذشته تاریخی یک ملت را رنگ و رونق می‌دهد و مردم می‌توانند گذشته، تاریخ و ریشه‌های خود را پیدا کنند.

من تصورم این است که اگر مسئولین کشوری و استانی بتوانند از همین مسئله گردشگری به شکل درست، تبلیغات صحیح و با جهت‌گیری صحیح استفاده کنند، درآمد آن استان را از همه مقوله‌های دیگر بی‌نیاز می‌کند. باید با سرمایه‌گذاری جدی صنایع دستی را رونق داد و با سیاست‌گذاری صحیح راه ورود گسترده تولیدات هنرمندان ایرانی را به بازارهای جهانی هموار ساخت.

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی باید بتواند به جایگاه بایسته و شایسته خود هم برای گردشگران داخلی و هم برای گردشگران خارجی برسد و این از کارها و مسائل مهم است.

تداوم حیات آثار فرهنگی و تاریخی در گرو بهره‌برداری صحیح و شایسته از آنها است. نسل جوان را با روایت‌های شوق‌آفرین و افتخارآمیز از میراث فرهنگی با تاریخ غنی و دیرین کشور آشنا کنید.

اگر بخواهیم یک شناسه برای دولت سیزدهم و دوره جدید وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در نظر بگیریم، شناسه گفتمان تحول است. این تحول هم در فکر، اندیشه و نگاه نظری ما به ماموریت هاست، هم تحول در روش‌ها، رویه‌ها و عمل به کارها و اقدامات.

فصل اول؛ عملکرد حوزه های تخصصی

دستاورهای کلیدی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۴
دستاوردهای حوزه میراث فرهنگی	۱۰
میراث فرهنگی تا سال ۱۴۰۰ در یک نگاه	۱۴
بررسی عملکرد شاخص های کلیدی حوزه میراث فرهنگی	۱۵
دستاوردهای حوزه گردشگری	۱۶
تعداد دفاتر خدمات مسافرتی نسبت به سال های قبل	۱۸
تعداد گردشگران داخلی نسبت به سال های قبل	۱۸
تعداد واحدهای بوم گردی نسبت به سال های قبل	۱۹
عملکرد متغیرهای کلیدی معاونت گردشگری	۲۰
حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی	۲۱
دستاوردهای حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی در سال ۱۴۰۰	۲۱
ایجاد اشتغال در تولید صنایع دستی	۲۲
میزان صادرات صنایع دستی	۲۴
صنایع دستی و هنرهای سنتی تا سال ۱۴۰۰ در یک نگاه	۲۵
عملکرد متغیرهای کلیدی معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی	۲۶
حوزه پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۲۷
دستاوردهای پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۲۷
بررسی عملکرد شاخص های حوزه پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۳۰

فصل دوم؛ عملکرد مواد قانونی

عملکرد مواد قانونی مرتبط با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰	۳۱
	۳۲
	جدول ۱-۲

فصل سوم؛ بررسی عملکرد منابع مالی

اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای	۳۵
اعتبارات هزینه ای	۳۶
جدول عملکرد تامین اعتبار و تخصیص سال ۱۴۰۰	۳۶
اعتبارات از محل اختصاصی، متفرقه و خارج از بودجه عمومی سال ۱۴۰۰	۳۷
	جدول ۳-۳

فصل چهارم؛ ارزیابی عملکرد و پیشنهادات

نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد مواد قانونی و شاخص های وزارت در سال پنجم برنامه ششم توسعه کشور	۳۹
تحلیل و بیان نقاط قوت و دلایل موفقیت	۴۰
تحلیل و بیان نقاط ضعف و دلایل عدم موفقیت	۴۰
جمع بندی و ارزیابی	۴۱

مقدمه

در برنامه ششم توسعه کشور اهدافی برای بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تعیین شده است که از مهمترین آنان می توان به موارد زیر اشاره نمود:

۳. ساماندهی تشکلهای صنفی گردشگری
۴. ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی و ثبت در فهرست میراث جهانی
۵. بهسازی و احیای حداقل سیصد روستای دارای بافت با ارزش تاریخی و فرهنگی و روستاهای هدف گردشگری
۶. تدوین سند راهبردی توسعه گردشگری با رعایت قوانین مربوطه و با رویکرد استفاده حداکثری از بخش خصوصی
۷. تهیه و الحاق پیوست تخصصی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای کلیه طرحهای توسعه ای بزرگ و مهم در حوزه های زیربنایی، تولیدی و خدماتی
۸. اختصاص یارانه و تسهیلات مالی در قالب بودجه سنواتی و معافیت های مالیاتی و عوارضی به تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی
۹. ایجاد زیرساخت های مورد نیاز مناطق گردشگری از قبیل راه، خدمات رفاهی و اقامتی، استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در سرمایه گذاری، واگذاری تسهیلات ارزان قیمت و سایر اقدامات حمایتی در قالب بودجه سنواتی
۱۰. تدوین طرح ساماندهی گردشگری جنگل های شمال و شمال غرب کشور و زاگرس، سواحل شمالی و جنوبی با اولویت سواحل مکران طبق قوانین مربوطه
۱۱. اجرای تمهیدات و اقدامات قانونی لازم برای مدیریت یکپارچه و جامع میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۱۲. هیات امنایی نمودن اداره اماکن و محوطه های تاریخی و موزه ها
۱۳. واگذاری امور تصدی گری و اجرائی حوزه گردشگری به تشکلهای حرفه ای و تخصصی که طبق قانون تشکیل شده اند. در همین راستا و با توجه به تکالیف قانونی مقرر مرتبط با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در قانون برنامه ششم توسعه کشور، این وزارت اقدام به تهیه و تدوین «گزارش عملکرد سال پنجم برنامه ششم توسعه کشور وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی طی سال ۱۴۰۰» نموده است.

از مهمترین وظایف وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی حمایت، صیانت، حفاظت، احیاء و بهره برداری خردمندان از میراث فرهنگی، دستیابی به جایگاه واقعی کشور به عنوان یکی از قطب های گردشگری جهان و کشف، شناسائی، ایجاد، توسعه و حمایت از نظام فراگیر و کارآمد تولید و توزیع صنایع دستی در سطح ملی و بین المللی می باشد. سال پنجم برنامه ششم توسعه کشور مصادف با تغییر دولت و آغاز کار دولت سیزدهم (دولت مردمی برای ایران قوی) می باشد. با تغییر دولت، آقای مهندس ضرغامی در شهریور ماه به عنوان وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از مجلس شورای اسلامی رای اعتماد گرفت. او سکندار وزارتخانه ای شد که حوزه های گردشگری و صنایع دستی بعلت شیوع کرونا با خسارت بسیار زیادی مواجه بودند. با توجه به ادامه روند شیوع بیماری کرونا و تبعات ناشی از آن در اوایل سال ۱۴۰۰، عملکرد بخشی از احکام و اهداف کمی حوزه های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تحت تأثیر این موضوع قرار گرفت. بسیاری از فعالان صنعت گردشگری از مدیران دفاتر خدمات تا راهنمایان گردشگری یا خانه نشین شده یا تغییر شغل داده بودند؛ کارگاه های هنرهای سنتی و فروشگاه های صنایع دستی تعطیل و بسیاری از صاحبان مشاغل کاملاً بیکار بودند. پس از شروع کار دولت مردمی ایران قوی و اکسیناسیون عمومی مردم با سرعت آغاز گردید. با موفقیت آمیز بودن واکسن کرونا، پیشرفت در بخش گردشگری رشد چشمگیری پیدا کرده و بسیاری از مشاغل از نو شروع به کار کردند. افزایش ۲٫۵ برابری تعداد گردشگران ورودی به کشور در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ و افزایش ۱٫۴ برابری تعداد بازدیدکنندگان از موزه ها خود گواه بر مدیریت صحیح بحران پیش آمده (کووید ۱۹) دارد.

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بر آن است تا با برنامه ریزی و سیاست گذاری دقیق به عنوان یکی از وظایف و ارکان مدیریتی، آینده را بر مبنای تجارب گذشته طرح ریزی کند و با در نظر گرفتن ویژگی های آینده نگری، سیاست گذاری، نظارت و ارزیابی و ارتباط با نهادهای مدنی و مردمی به این مهم دست یابد. همچنین وزارت با شناسائی نقاط قوت و ضعف برنامه ها و استفاده از تجربیات سال های گذشته، سعی در تدوین برنامه ها به منظور دستیابی به اهداف آرمانی دارد.

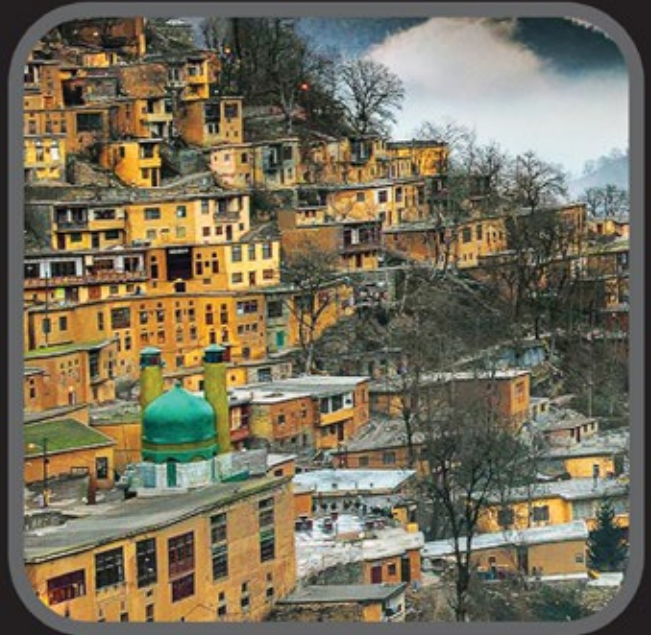
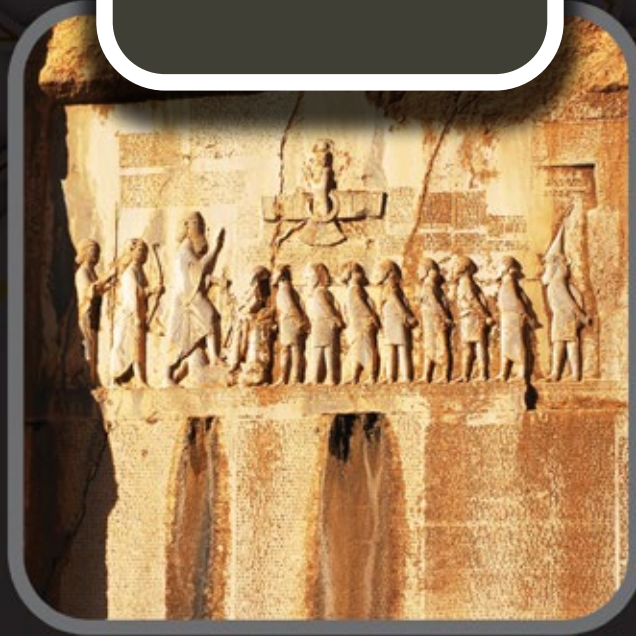
این وزارتخانه می تواند با توسعه گردشگری، صیانت از میراث فرهنگی و گسترش صنایع دستی در راستای کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، نقشی اساسی در اقتصاد کشور ایفا نماید.

۱. توسعه گردشگری زیارتی
۲. پژوهش، حفاظت و مرمت آثار منقول و غیرمنقول ثبت شده در فهرست آثار ملی

فصل اول

عملکرد
حوزه های تخصصی

دستاورهای کلیدی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

کسب رتبه نهم دنیا در ثبت جهانی آثار فرهنگی - تاریخی در سازمان یونسکو

ثبت ۳ پرونده

پرونده راه آهن سراسری ایران

منظر فرهنگی اورامانات (هورامان)

برنامه ملی پاسداری از هنر خوشنویسی در فهرست میراث جهانی یونسکو

■ ثبت ملی ۱۹ شهر و روستای صنایع دستی

- ثبت ۶ گزارش اقدامات پاسدارانه میراث فرهنگی ناملموس در فهرست آثار ملی کشور برای نخستین بار
- ▶ دریاوردی و لنج سازی هرمزگان

▶ میراث معماری روستائی گیلان

▶ کوزه شکنی شهرستان قائن

▶ استاد ذوالفقار بیتانه خراسان جنوبی

کوببافی استان گلستان

کشتی با چوخ خراسان شمالی

■ تصویب محاسبه تعرفه گاز تاسیسات گردشگری
مطابق تعرفه بخش خدمات در بودجه سال ۱۴۰۱

■ تصویب «حمایت از تولید محتوای
گردشگری خارجی به عنوان هزینه قابل
قبول مالیاتی» در قانون بودجه ۱۴۰۱

- چاپ کتاب معرفی میراث فرهنگی ناملوس ایران برای نخستین بار

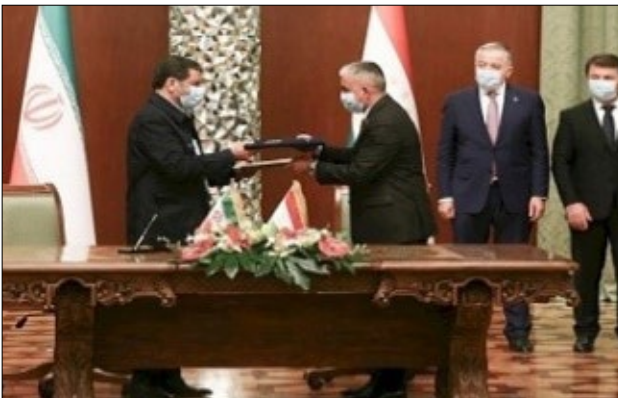

- ثبت درخت کهنسال سرو ذکریا در روستای زیارت کرمان به عنوان هزارمین اثر طبیعی کشور

- امضاء تفاهم نامه با دیوان عدالت اداری در خصوص شکایات مربوط به خروج از ثبت آثار

- امضاء تفاهم نامه همکاری های گردشگری فی مابین ج.ا.ایران و کشورهای عراق و تاجیکستان و برنامه اجرایی گردشگری با کشورهای ارمنستان و بلغارستان

حوزه میراث فرهنگی

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی سعی دارد با تخریب بافت‌های تاریخی به بهانه‌های مختلف و نبود توانایی کافی جهت حفاظت از آثار، تامین نشدن اعتبار برای مرمت بناهای تاریخی و افزایش سرقت آثار از جمله مشکلاتی است که میراث فرهنگی ایران با آن دست و پنجه نرم می‌کند. بررسی موانع، مشکلات و آسیب‌های حوزه میراث فرهنگی، لحاظ نمودن میراث فرهنگی در سیاست‌های کلان کشور، جلب مشارکت و حمایت‌های عمومی و همکاری نهادهای مختلف مدنی و دولتی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های این نهادها در حفظ و مرمت آثار تاریخی، شرایط مناسبی را برای جذب گردشگر داخلی و خارجی، غنای فرهنگ ملی و محلی و تقویت هویت فرهنگی فراهم آورد. بررسی عملکرد سال ۱۴۰۰ این حوزه نشان می‌دهد که در بسیاری از شاخص‌ها فراتر از اهداف کمی تعیین شده حرکت کرده و موفق بوده‌اند.

حلقه وصل هویت تاریخی برگرفته از نامداران این سرزمین و مردمان قرن حاضر «میراث فرهنگی» می‌باشد. حفاظت و پاسداشت از میراث فرهنگی برای انتقال آن به نسل آینده، همانطور که نسل قبل آن را به نحو احسن به ما منتقل کرده‌اند، وظیفه تاریخی مهم ماست. مرمت و نگهداری آثار فرهنگی به‌جا مانده از تمدن‌ها و اقوام ایرانی می‌تواند علاوه بر تقویت هویت ملی و فرهنگی اعضای جامعه، ضامن بقای فرهنگ ایرانی برای نسل‌های کنونی و آینده باشد. زنده نگه داشتن و توجه به میراث فرهنگی، مستلزم شناخت و شناساندن این میراث گرانبه‌تر به اعضای جامعه، به خصوص نسل جوان و نوجوان کشور می‌باشد. تعدد محوطه‌های تاریخی و باستانی و عوامل و نهادهای تأثیرگذار بر آن‌ها و فقدان آگاهی عمومی نسبت به اهمیت و کارکردهای میراث فرهنگی پایش و حفاظت از این آثار و محوطه‌ها را به امری دشوار تبدیل کرده‌است.

دستاوردهای حوزه میراث فرهنگی

■ ثبت تعداد ۵۲۱ اثر غیرمنقول، ۲۶۶ اثر منقول، ۱۶۰ اثر طبیعی و ۲۹۷ اثر ناملموس فرهنگی - تاریخی در فهرست آثار ملی و واجد ارزش

تدوین و ارسال سه پرونده ثبت جهانی میراث ناملموس شامل: افطاری و سنت‌های اجتماعی و فرهنگی وابسته آن به صورت مشترک با کشورهای ترکیه، ازبکستان و آذربایجان، هنر تذهیب به صورت مشترک با کشورهای تاجیکستان، ازبکستان، ترکیه و آذربایجان و برنامه پاسداری از زیارت رضوی (پرونده ملی) به یونسکو

■ برگزاری اولین کارگاه آموزشی و همایش پاسداری از میراث فرهنگی ناملموس کشور در بندر ماهشهر

■ تصویب و ابلاغ آئین نامه مشارکت در پاسداری از میراث فرهنگی ناملموس شهرها و روستاها توسط هیأت محترم وزیران

■ تعیین حریم و تدوین ضوابط و مقررات حفاظتی عرصه و حریم ۳۱۷ اثر جدید ملی

■ بازنشر کتاب ویرایش شده تعیین حریم آثار ملی

■ اتمام ۳۲ پروژه مرمتی حفاظتی

■ جمع آوری اطلاعات، ویراستاری و صفحه آرایی کتاب های مرمت اماکن، بقاع متبرکه، بناهای مشارکتی و اشتغال پایدار

■ تهیه ۴۰۰ شیت نقشه جزئیات اجرایی فهرست بهای مرمت بناهای سنتی

■ ثبت گنبد علویان همدان، مجموعه تاریخی بسطام، منظر فرهنگی ماسوله، منظر فرهنگی قلعه الموت و مجموعه آرامگاه شیخ احمد جام در فهرست میراث جهان اسلام - آیسسکو

■ اصلاح قانون تعیین صلاحیت مشاوران و پیمانکاران و ارزیابی و معادل سازی مدارک معماران سنتی جهت امتیازآوری در شرکت های مرمتی

■ بازنگری فهرست بها و افزایش فصل مبارزه با آفات موزه‌ای

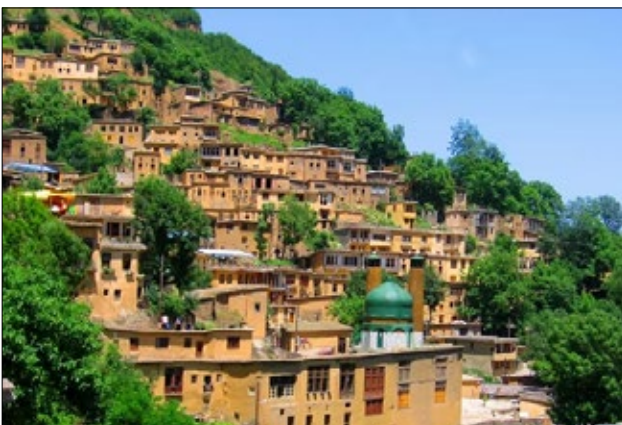

■ آماده‌سازی ۵۶ کاروانسرای نامزد ثبت جهانی جهت بازدید ارزیابان یونسکو در ۲۷ استان

■ همکاری سه جانبه با دانشگاه‌های داخلی و موسسه ایسکارسا جهت تهیه طرح استحکام بخشی شیخ علاءالدوله سمنان

■ ابلاغ ضابطه اختصاص بافت تاریخی شهرهای ماکو، ارومیه، قم، ملایر، نهاوند و تویسرکان

■ ابلاغ محدوده بافت تاریخی شهرهای تبریز و ماسوله

■ تهیه طرح‌های مرمت شهری و روستایی با رویکرد ارتقاء مشارکت عمومی در شهرهای ارومیه، ماکو و روستاهای کرمان

ساماندهی محوطه‌ها و نقش برجسته‌های ساسانی
استان فارس

چاپ کتاب آثار تاریخی - فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی ایران از تاریخ ۱۳۸۴/۰۶/۲۴ تا آخر ۱۳۹۸

حمایت از راه‌اندازی و گسترش موزه‌ها در سطح کشور ■ مطالعه، مرمت و حفاظت بافت تاریخی ماکو، شهر قم،
نها و ند

* راه‌اندازی تعداد ۴۱ موزه در سطح کشور

* موزه‌های خصوصی به تعداد ۱۹ موزه

* موزه‌های تخصصی در اختیار سایر دستگاه‌ها و ارگان‌های
دولتی (مشارکتی و غیر وابسته) به تعداد ۱۲ موزه

* موزه‌های وابسته به وزارت به تعداد ۱۰ موزه

میراث فرهنگی تا سال ۱۴۰۰ در یک نگاه

عنوان شاخص	واحد متعارف	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
تعداد موزه‌های افتتاح شده در کشور	عدد	۲۷	۴۰	۴۲	۳۹	۶۳	۴۲	۴۱
تعداد بازدیدکنندگان از موزه‌های فرهنگی-تاریخی تحت پوشش وزارت	هزار نفر	۲۰,۲۶۳	۱۷,۴۱۸	۱۹,۷۶۳	۲۱,۲۳۷	۲۱,۸۰۴	۳,۰۷۶ ^۱	۷,۴۶۷
ثبت آثار جهانی (تاریخی - فرهنگی، طبیعی و ناملموس)	اثر	۲	۳	۳	۱	۲	۲	۳
ثبت آثار ملی (منقول، غیرمنقول، ناملموس و طبیعی)	اثر	۴۶۸	۱۰۲۵	۱۱۲۷	۱۰۸۱	۱۳۱۵	۱۴۳۲	۱۲۴۴

۱- با توجه به شیوع ویروس کرونا در سراسر جهان و تعطیلی موزه‌ها و اماکن تاریخی - فرهنگی کشور، آمار بازدیدکنندگان کاهش چشمگیر داشته است.

بررسی عملکرد شاخص‌های کلیدی حوزه میراث فرهنگی

جدول ۱-۲

ردیف	عنوان هدف کمی	واحد اندازه‌گیری	سال پایه (۱۳۹۵)	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	۱۴۰۰	
								هدف	عملکرد درصد تحقق
۱	تعداد موزه‌های فعال در سازمان	موزه	۲۴۳	۲۵۳	۲۵۸	۲۶۲	۲۶۷	۳۲۰	۲۶۶ ^۲
۲	تعداد موزه‌های فعال خصوصی	موزه	۶۴	۱۰۵	۱۲۷	۱۶۲	۱۷۱	۱۲۰	۱۹۰
۳	تعداد موزه‌های تخصصی دستگاه‌های اجرایی	موزه تخصصی	۱۷۷	۲۲۴	۲۴۰	۲۵۶	۲۷۳	۲۱۰	۲۹۶
۴	تعداد آثار منقول ثبت‌شده در فهرست آثار ملی	اثر ثبت‌شده	۴۹۰	۱,۰۴۶	۱,۳۲۲	۱,۶۴۹	۱,۹۹۷	۶۰۰	۲۲۶۳
۵	تعداد آثار غیر منقول ثبت‌شده در فهرست آثار ملی	اثر ثبت‌شده	۳۱,۷۰۰	۳۲,۰۲۶	۳۲,۴۳۵	۳۲,۹۳۸	۳۳,۵۶۰	۳۳۹۰۰	۳۴۰۸۱
۶	تعداد آثار طبیعی ثبت‌شده در فهرست آثار ملی	تعداد	۸۱	۴۶۰	۵۷۰	۷۲۴	۸۸۶	۱۰۰۰	۱۰۴۶
۷	تعداد آثار میراث ناملموس ثبت‌شده در فهرست آثار ملی	تعداد	۲۱۰	۱,۷۰۵	۱,۹۸۳	۲,۲۷۶	۲,۵۹۹	۲,۳۹۰	۲,۸۷۳
۸	تعداد آثار غیر منقول فرهنگی - تاریخی مرمت‌شده و قابل بهره‌برداری (در اختیار سازمان، سایر دستگاه‌ها و بخش خصوصی) - ملی	تعداد ملی	۶۷۲	۷۲۹	۳۷۷	۳۶۷	۵۹۹	۷۲۵	۴۸۰
۹	تعداد آثار غیر منقول فرهنگی - تاریخی مرمت‌شده و قابل بهره‌برداری (در اختیار سازمان، سایر دستگاه‌ها و بخش خصوصی) - استانی	تعداد استانی	۸۸۲	۹۳۲	۱۱۲۵	۱۶۳۳	۱۴۳۸	۹۸۰	۱۷۵۴
۱۰	ثبت آثار در فهرست میراث جهانی (غیرمنقول، طبیعی، ناملموس)	تعداد	۳۱	۵۷	۵۸	۳۸	۴۰	۴۱	۴۳
۱۱	تعداد پایگاه‌های جهانی	پایگاه	۲۸	۳۰	۴۲	۴۸	۴۸	۴۸	۵۲
۱۲	تعداد پایگاه‌های میراث فرهنگی ملی	پایگاه	۷۲	۷۷	۸۵	۹۲	۱۰۰ ^۲	۱۰۸	۱۰۰
۱۳	تعداد بناهای مرمت شده در طول سال	اثر مرمت شده	۱,۵۵۴	۱,۶۶۱	۱۷۰۰	۲۰۰۰	۲۰۵۴	۲۲۰۰	۲۲۳۴
۱۴	تعداد اشیاء تاریخی - فرهنگی مرمت شده	شیء مرمت شده	۱۵,۰۰۰	۱۳,۱۹۹	۲۰,۴۵۱	۲۹,۱۱۷	۳۶,۶۰۸	۳۵,۰۰۰	۴۳,۵۸۵
۱۵	تعداد بناهای تحت بهره‌برداری	بنا	۹	۱۴	۳۰	۳۷	۴۶	۵۴	۴۳
۱۶	باق‌های شهری و روستایی مرمت شده	تعداد	۱۰۰	۱۶۳	۱۹۸	۲۴۵	۲۹۲	۳۳۵	۳۳۵
۱۷	مرمت اشیاء تاریخی - فرهنگی در دست بخش دولتی	تعداد	۲,۶۳۶	۱۲,۷۸۲	۶۹۸۰	۷۲۰۷	۵۰۱۵	۱۵۰۰	۵۲۲۲
۱۸	تجهیز موزه به سیستم حفاظت الکترونیک	تعداد	۱۵۰	۶۶	۳۳	۹۴	۲۹۹	۱۵۰	۳۹۶
۱۹	ساماندهی و مستندسازی اموال منقول تاریخی - فرهنگی	تعداد	۱۳۷,۳۲۲	۱۱۰,۳۷۹	۱۰۶,۱۵۸	۱۰۸,۷۴۷	۱۳۹,۰۷۴	۱۰۶,۰۰۰	۲۱۸,۵۷۹
۲۰	تعیین حریم آثار ملی ثبت شده	اثر	-	-	-	-	-	۱۰۰	۳۲۴

۲- به علت مرمت، تجهیز، بازسازی، ارتقاء سطح امنیت و تغییر کاربری، تعدادی از موزه‌های وابسته به وزارت تعطیل شده‌اند.

۳- از دلایل عدم تحقق صد درصدی عدم تخصیص اعتبار لازم و کافی و تغییر سیاست وزارت متبوع مبنی بر عدم ایجاد و راه‌اندازی موزه‌های دولتی و نگاه ویژه به بخش خصوصی در این حوزه و برنامه ویژه مبنی بر جایگزینی کیفیت موزه‌ها به جای کمیت آن‌ها می‌باشد.

۴- تعدادی از پایگاه‌های ملی سال ۱۳۹۸ حذف و یا ادغام شده‌اند.

حوزه گردشگری

افزایش بیش از دو برابر گردشگران ورودی به کشور در سال ۱۴۰۰ (۱۳۴۱ هزار نفر) خود گواهی بر این ادعاست. لیکن طبق بررسی آمار گردشگری میزان نرخ‌های رشد ثبت‌شده همچنان در مقایسه با وضعیت قبل از شیوع بیماری کرونا چندان چشمگیر نبوده و نیاز به برنامه‌ریزی دقیق دارد.

گردشگری در صدر بخش‌های مهم اقتصاد و امنیت جهان قرار دارد. میلیون‌ها انسان در حوزه گردشگری فعالیت دارند و بسیاری از کشورها حیات‌شان به گردشگری وابسته است. با شیوع بیماری کرونا، صنعت گردشگری دو سال در رکود فرورفت. همزمان با واکسیناسیون کامل در سال ۱۴۰۰ این صنعت مجدداً فعالیت خود را آغاز نموده و احیای سفر از گردشگری داخلی، تسهیل ورود گردشگران از کشورهای همسایه، منطقه و شرکای راهبردی، حمایت از کسب و کارهای موجود و توسعه کسب و کارهای جدید گردشگری، مهارت‌آموزی و آموزش، استفاده از فناوری و نوآوری و پایدارسازی صنعت گردشگری، محورهای اصلی هستند که مورد توجه قرار گرفت.

دستاوردهای حوزه گردشگری

- برگزاری نمایشگاه بین‌المللی گردشگری و صنایع وابسته تهران با تغییر رویکرد در نحوه اجرا از استان محور به موضوع محور

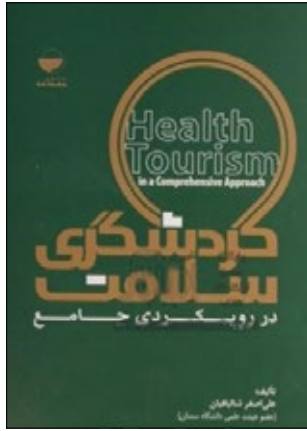

- تصویب آیین‌نامه حمایت از سرمایه‌گذاری و توسعه کسب و کارهای گردشگری در قالب آیین‌نامه اجرایی جز ۲ و ۳ بند الف ماده ۱۰۰ قانون برنامه ششم توسعه

- امضاء تفاهم‌نامه همکاری مشترک با سازمان توسعه تجارت ایران، وزارت علوم با هدف استفاده از ظرفیت علمی انجمن‌ها و کانون‌های دانشجویی

- حمایت از راهنمایان گردشگری با اختصاص اعتبار جهت پرداخت حق بیمه ۲۰۰۰ نفر از راهنمایان گردشگری فعال

تهیه و تدوین کتابچه تبلیغات گردشگری سلامت به ۷ زبان انگلیسی، روسی، عربی، ارمنی، چینی، آذری و ترکی استانبولی با هدف تبلیغ و شناساندن ظرفیت‌های گردشگری سلامت ج.ا. ایران به کشورهای همسایه و بازارهای هدف

انعقاد قرارداد با بانک عامل به منظور اعطای تسهیلات سفرهای ارزان قیمت از محل منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و پرداخت تسهیلات به مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال

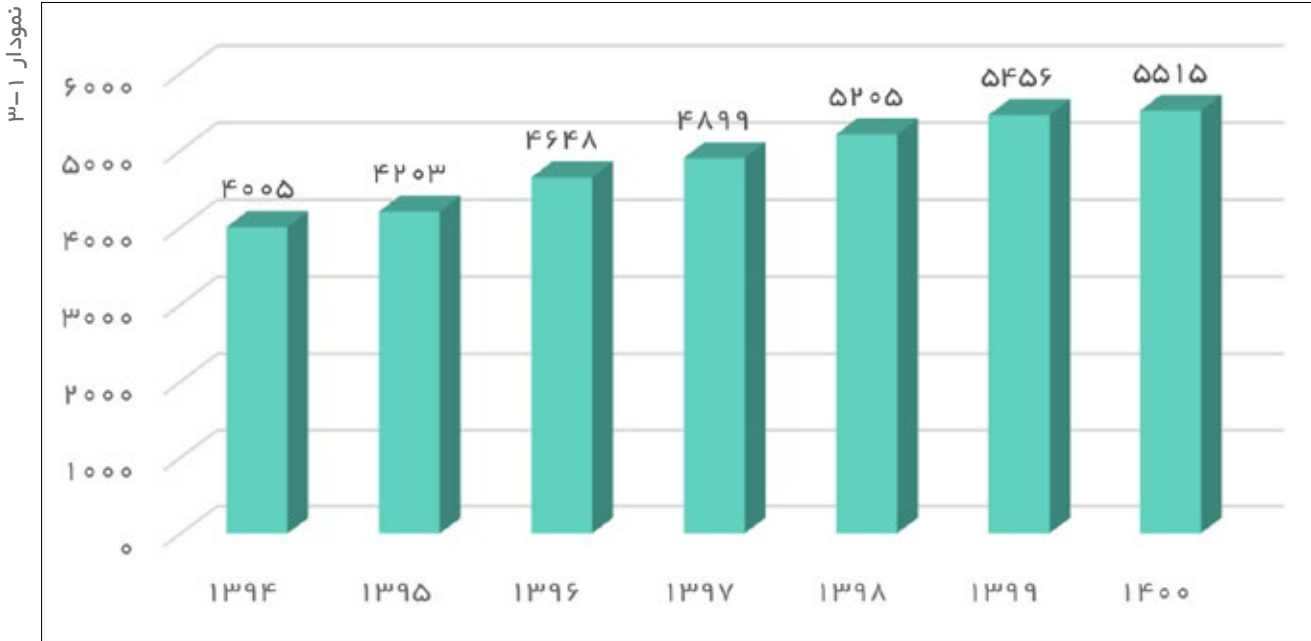

تدوین شیوه‌نامه اجرایی و آغاز اجرای آزمایشی طرح سفرهای ارزان قیمت

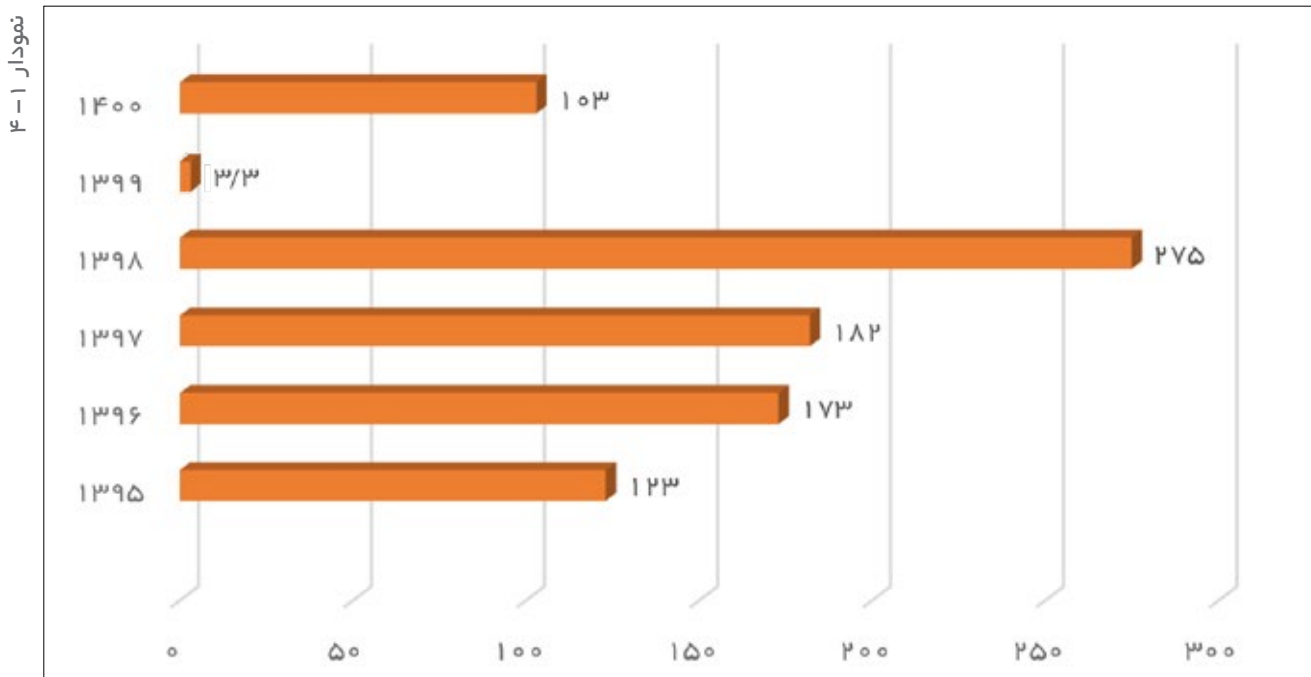
تصویب طرح ساماندهی گردشگری سواحل و جنگل‌ها در هیات وزیران موضوع بند ب ماده ۱۰۰ برنامه ششم

• تعداد دفاتر خدمات مسافرتی کل کشور

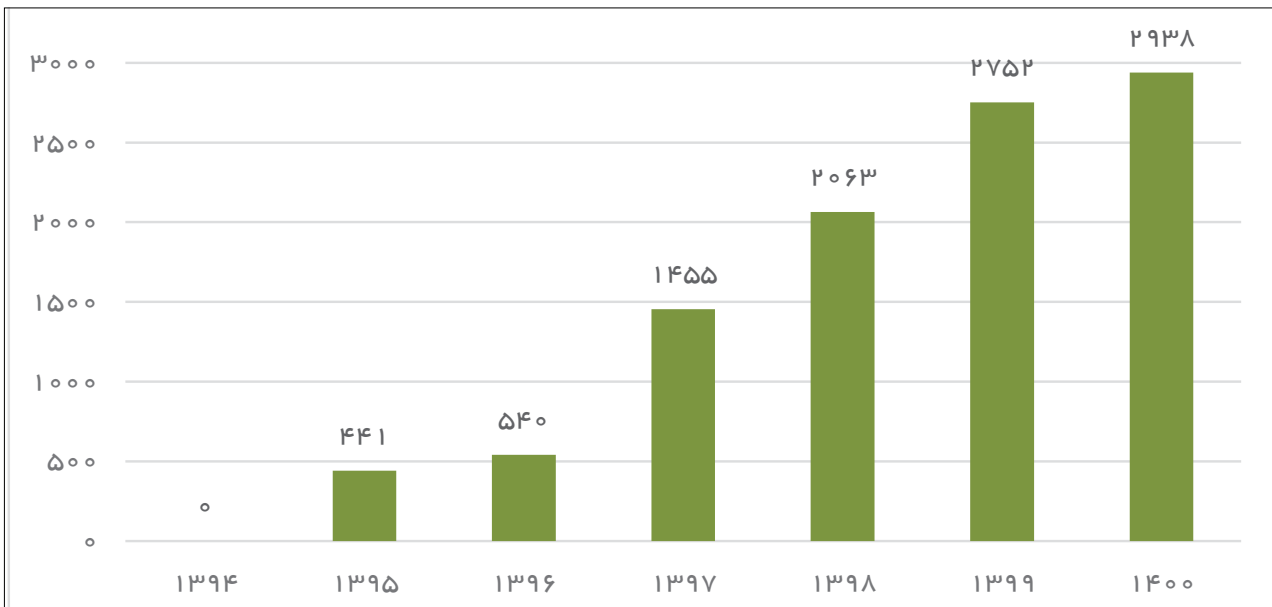

• تعداد گردشگران داخلی (میلیون نفر)

• تعداد واحدهای بومگردی

تعداد: ۵-۱

عملکرد متغیرهای کلیدی معاونت گردشگری

ردیف	عنوان هدف کمی	اندازه گیری واحد	سال ۱۳۹۵ (پایه)	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	۱۴۰۰	
								هدف	عملکرد
۱	تعداد گردشگران ورودی به کشور	هزار نفر	۴,۹۱۱	۵,۱۱۳	۷,۸۰۴	۸۸۳۲	۵۵۸	۱۴۵۰۰	۱۳۴۱
۲	درآمد حاصل از گردشگران ورودی	میلیون دلار	۷,۳۵۰	۷,۵۶۷	۱۱,۶۳۰	۱۱۷۰۴	۰,۳	۲۱۰۰۰	۲۵۰۰۰
۳	تعداد گردشگران خروجی از کشور	میلیون نفر	۹,۲	۱۰,۵	۷,۲۵	۹,۵	۱	۵,۸	۳,۱
۴	تعداد گردشگران داخلی	میلیون نفر	۱۲۳	۱۷۳	۱۸۲	۲۷۵	۳,۳	۱۲۰	۱۰۳
۵	تعداد هتل های کشور	باب	۱,۲۲۰	۱,۳۰۰	۱,۳۸۷	۱۲۷۲	۱۲۵۴	۱۷۰۰	۱۲۶۹
۶	تعداد هتل های ۴ و ۵ ستاره	باب	۱۵۰	۱۶۵	۱۷۵	۱۸۱	۱۹۵	۲۸۰	۱۹۳
۷	تعداد تخت های اقامتی کشور	تخت	۲۷۰,۰۰۰	۲۸۰,۷۸۲	۳۰۵,۵۱۰	۳۷۹۶۷۰	۴۷۸,۴۰۷	۵۴۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰

جدول ۱-۶

۵- به دلیل عدم راه اندازی حساب اقماری گردشگری، درآمد حاصل از گردشگری در کشور قابل احصاء و ارائه نمی باشد. لذا رقم اعلام شده بر اساس گزارش آماری سال ۲۰۲۱ شورای جهانی سفر و گردشگری «world travel and tourism council» میباشد
 ۶- تعداد هتل های ۴ و ۵ ستاره با مناطق آزاد ۲۳۰ هتل می باشد.

حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی

صنایع دستی با قابلیت‌ها و خصوصیات ویژه خود، می‌تواند نقش مهمی در حل معضل بیکاری ایفا کند. تجارت صنایع دستی با سهم بالا در ایجاد اشتغال، هزینه تولید پایین، تنوع تولید، عدم نیاز به زیرساخت‌های گسترده و حجم بالای سرمایه‌گذاری، یکی از ارکانی است که می‌تواند سهمی عمده و چشمگیر در رشد اقتصادی و افزایش درآمدهای ارزی کشور از محل صنایع غیرنفتی داشته باشد. بحران کرونا موجب شد تا پیکر نحیف این بخش از اقتصاد فرهنگ با فشار حداکثری مواجه شده و فعالان این حوزه بیش از گذشته آسیب‌پذیر گردید. لیکن در سال ۱۴۰۰ با انجام واکنش‌های گسترده و برنامه‌ریزی دقیق وزارت برای دوران پساکرونا صنایع دستی نفس تازه‌ای کشید و مجدداً رونق گرفت.

بدون شک یکی از افتخارات هر ملت و کشوری، صنایع بومی و دستی آن است. صنایع دستی، مجموعه هنرهای اصیل، بومی و مردمی هر کشور است که ریشه‌های عمیق و استوار در اعتقادات آداب، عادات، رسوم، سنن و در مجموع فرهنگ معنوی جامعه دارد و نمایشگر فرهنگ و تمدن اقوام بوده‌است. میراث‌های فرهنگی و هنری که در طول قرون به آیندگان منتقل می‌گردد دارای ارزش معنوی زیاد بوده و بر پشتوانه‌های فرهنگی - هنری گذشتگان بنا شده‌است.

صنایع دستی با قابلیت‌ها و خصوصیات ویژه خود، می‌تواند نقش مهمی در حل معضل بیکاری ایفا کند. تجارت صنایع دستی با سهم بالا در ایجاد اشتغال، هزینه تولید پایین، تنوع تولید، عدم نیاز به زیرساخت‌های گسترده و حجم بالای سرمایه‌گذاری، یکی از ارکانی است که می‌تواند سهمی عمده و چشمگیر در رشد اقتصادی و افزایش درآمدهای ارزی کشور از محل صنایع غیرنفتی داشته‌باشد. بحران کرونا موجب شد تا پیکر نحیف

دستاوردهای حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی

■ برگزاری سی و پنجمین نمایشگاه ملی صنایع دستی و حمایت ویژه از نخبگان، پیشکسوتان و هنرمندان استان‌های محروم به صورت کاملاً رایگان

■ برگزاری ۱۳ نمایشگاه تخصصی صنایع دستی در محل وزارتخانه

برگزاری نمایشگاه سراسری صنایع دستی در استان زنجان

محل گل سرخ فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان زنجان با همکاری شرکت نمایشگاه های بین المللی استان زنجان (کاسپین) برگزار می کند:

نمایشگاه تخصصی صنایع دستی و هنرهای سنتی ایران - زنجان

محل دائمی نمایشگاه های بین المللی استان زنجان (کاسپین)

۲۱ لغایت ۲۴ دی ماه ۱۴۰۰

Caspian International Exhibitions Center (CASPIAN EXPO)
11-14 January 2022

بازمهات پروتکل های بهداشتی کشور

سازمان برگزاری و ثبت نام: ۰۲۲۳۳۳۴۱۰۰-۲ / ۰۹۳۶۲۲۹۵۰۵۲ / ۰۹۰۳۵۲۱۷۹۳۴ / ۰۹۳۹۸۶۱۲۳۳

محل دائمی استان گل سرخ فرهنگی: ۰۲۲-۲۲۰۲۲۲۲۲

ZANJAN HANDICRAFTS SHOW

ایجاد اشتغال در تولید صنایع دستی

■ اجرای دوره‌های آموزش تخصصی صنایع دستی
برآورد تقریبی فروش داخلی صنایع دستی به میزان
بیش از ۱۴۰۰۰ میلیارد ریال^۶

* توانمندسازی و ارتقاء سطح علمی و مهارتی شاغلان
صنایع دستی بیش از ۱۱۵۰۰ نفر با افزایش ۳۱ درصدی
نسبت به سال گذشته

* فرهنگ‌سازی و ترویج رشته‌های صنایع دستی کشور با
تاکید بر رشته‌های بومی هر استان ویژه جوانان جویای
کار ۲۰۰۲۰ نفر (حدود ۵ برابر سال گذشته)

* اجرای تعداد ۱۹۴ پروژه در حوزه اشتغال روستائی

■ تکمیل ۵ بازارچه دائمی صنایع دستی در استان‌های
خراسان جنوبی، گلستان و کرمانشاه

■ صادرات صنایع دستی (بدون احتساب صادرات
چمدانی و زیورآلات سنتی) بالغ بر ۳۰۲ میلیون دلار
با تغییراتی معادل ۷ درصد کاهش نسبت به مدت
مشابه سال قبل^۷

۷- علت کاهش صادرات، کم شدن فروش آنلاین محصولات صنایع دستی بعد از واکسیناسیون عمومی و کم شدن کرونا می‌باشد.

۸- کاهش بازارچه‌های داخلی به دلیل شیوع بیماری کرونا

تصویب معافیت صنایع دستی تولید داخل از مالیات بر ارزش افزوده توسط مجلس شورای اسلامی

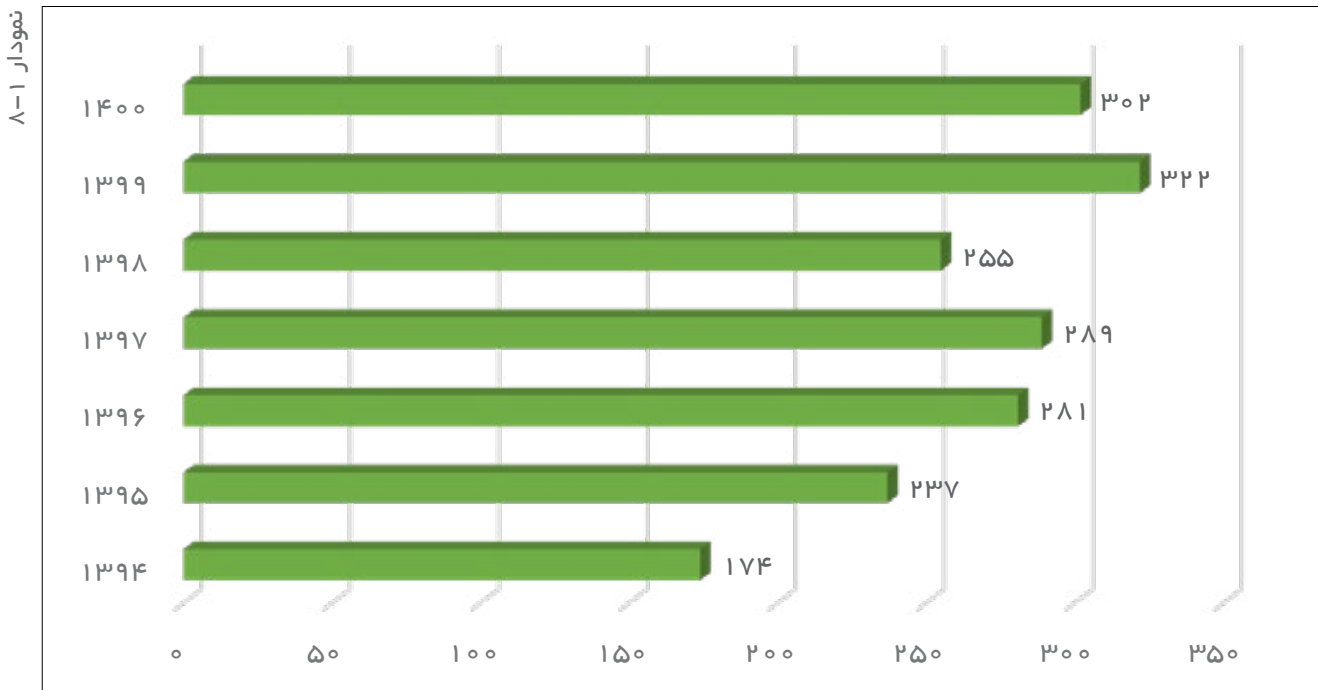
اعطای تسهیلات اشتغالزایی بنیاد کرامت رضوی به ۷۰ هنرمند از ۸ استان کشور

اعطای تسهیلات اعتباری به ۵ طرح توسعه بازرگانی

برگزاری مراسم تقدیر از برگزیدگان تجارت الکترونیک صنایع دستی

• صادرات صنایع دستی بدون احتساب زیورآلات سنتی و تجارت چمدانی (میلیون دلار)

صنایع دستی و هنرهای سنتی تا سال ۱۴۰۰ در یک نگاه

جدول ۱-۹

عنوان شاخص	واحد متعارف	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
صادرات صنایع دستی بدون احتساب زیورآلات سنتی و تجارت چمدانی	میلیون دلار	۱۷۴	۲۳۷	۲۸۱	۲۸۹	۲۵۵	۳۲۲	۳۰۲
برآورد تقریبی فروش داخلی صنایع دستی	میلیارد تومان	۱۰۰۰	۱۱۶۰	۱۴۵۰	۱۷۱۱	۱۵۹۷	۱۴۸۴	۱۴۰۰
میزان فروش بازارچه‌های موقت عرضه و فروش محصولات صنایع دستی	میلیون تومان	۳۴۸۲۴	۴۴۰۷۱	۵۶۱۳۳	۸۳۱۰۹	۸۸۴۹۵	-	۲۲۹۱۱
صدور پروانه تولید (انفرادی و کارگاهی)	تعداد فقره	۱۵۲۰۷	۱۹۱۲۶	۲۲۱۸۳	۲۱۱۶۰	۹۴۹۹	۱۵۴۰۷	۱۹۰۳۵
صدور کارت شناسائی هنرمندان (محاسبه فرصت‌های شغلی)	نفر	-	۷۹۶۵	۳۳۸۹۵	۳۲۲۷۷	۱۲۴۹۲	۹۲۷۱	۱۶۵۱۶
شهرها و روستاهای ثبت جهانی	ثبت جهانی	۲	۲	۳	۳	۴	۰	۰
شهرها و روستاهای ثبت ملی	ثبت ملی	-	-	۴	۸	۱۱	۲۹	۱۹

عملکرد متغیرهای کلیدی معاونت صنایع دستی و هنرهای سنتی

جدول ۱-۱-۱۰

ردیف	عنوان هدف کمی	اندازه گیری واحد	سال ۱۳۹۵ (پایه)	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	۱۴۰۰	
								هدف	عملکرد درصد تحقق
۱	نشان بین المللی مرغوبیت کالا (مهر اصالت)	نشان	۲۰	-	۴۶	-	-	-	این برنامه دوسال یکبار می باشد.
۲	نشان ملی مرغوبیت کالا	نشان	-	۳۴۶	-	۴۸۳	۰	۵۰۰	-
۳	رشد سالیانه نسبت شاغلین آموزش دیده بخش صنایع دستی به کل شاغلین دارای مجوز	درصد	۲۳	۱۹	۵	۵	۵	۵	۱۰۰
۴	رشته های باززنده سازی شده در حوزه هنرهای سنتی و صنایع دستی در سال	تعداد	۳۱	۳۲	۳۹	۲۷	۲۱	۳۱	۶۱
۵	برندسازی در حوزه صنایع دستی در سال	رشته	۵	۱۲	۱۳	۲۴	۳۱	۳۹	-
۶	مستندنگاری و تکمیل پرونده های مربوط به حقوق مالکیت معنوی و ثبت آثار در سال	تعداد	۳۱	۶۲	۶۸	۳۷	۵۵	۳۱	۶۳
۷	تعداد نمایشگاه های داخلی کشور	نمایشگاه	۱۹	۱۹	۲۰	۱۹	۳	۱۸	۱۰۰
۸	حمایت از ایجاد و توسعه مراکز عرضه و فروش دائم محصولات صنایع دستی	طرح در سال	۱۴	-	۳	۶	۷	۳	۱۶۷
۹	صادرات صنایع دستی به انضمام زیورآلات سنتی	میلیون دلار	۲۳۷	۲۸۱	۳۸۱	۵۲۵	۵۳۰	۱۰۶۳	۵۳۰
۱۰	پروانه تولید انفرادی صادر شده	تعداد/ فقره	۱۸,۳۸۲	۲۰,۳۳۴	۲۰,۱۱۹	۸۹۲۳	۱۴۶۷۱	۲۰,۰۰۰	۱۸۲۵۹
۱۱	پروانه تولید کارگاهی صادر شده	تعداد/ فقره	۱,۷۳۷	۱,۰۷۱	۱,۰۴۱	۵۷۶	۷۳۶	۷۵۰	۷۷۶
۱۲	بیمه شدگان تسهیلات در سال	نفر	۵,۰۰۰	-	۸۷۲	۸۱۲	۰	۵۰۰۰	۲۴۲۳
۱۳	اعطای کمک های فنی و اعتباری	کارگاه	۵	-	۰,۴	۹۰	۰	۳۰۰	۳۵۴
۱۴	صدور کارت شناسایی برای هنرمندان و شاغلین	نفر	۳۵,۹۶۲	۳۳,۸۹۵	۳۲,۲۷۷	۱۲۴۹۲	۹۲۷۱	۳۴۹۰۰	۱۶۵۱۶
۱۵	ایجاد بازارچه های دائمی صنایع دستی	تعداد	۱۰	۱۱	۶	۷	۹	۱۰	۵ ^{۱۲}

۱۰- به دلیل شیوع بیماری کرونا برگزار نشده است.

۱۱- فرایند برندسازی دارای سه مرحله ثبت ملی، بین المللی و در نهایت تجاری سازی است که منجر به برندسازی محصول می شود.

۱۲- با توجه به کمبود منابع هدف تکلیف شده براساس ابلاغ سازمان امور استخدامی کشور در سال ۱۴۰۰ برای این شاخص ایجاد ۵ بازارچه است.

حوزه پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

بررسی شاخص‌های کمی نشان می‌دهد که پژوهشگاه در ایجاد حوزه‌های مستندسازی مردم شناسی و هنرهای سنتی بسیار فراتر از اهداف تعیین شده حرکت نموده‌است.

پژوهشگاه به‌منظور پاسخگویی به بخشی از نیازهای پژوهشی کشور در زمینه میراث فرهنگی و گردشگری و با هدف توسعه و گسترش پژوهش، در راستای احیاء و مستندسازی آثار به‌منظور حفظ کیفیت آنها و آشکار نمودن حلقه‌های گمشده فرهنگی، تاریخی و طبیعی و زمینه‌سازی مناسب برای ارتقای فعالیت‌های پژوهشی مرتبط در سال ۱۳۸۳ به استناد مجوز شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم تحقیقات و فناوری تاسیس شد و زیر نظر سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری سابق فعالیت خود را آغاز کرد. مهمترین وظایف و اختیارات پژوهشگاه شامل: بررسی و شناسایی نیازهای پژوهشی در زمینه شناخت آثار ارزشمند فرهنگی - تاریخی ایران در جهان، اجرای طرح‌های پژوهشی، کاربردی و توسعه‌ای، فراهم آوردن امکانات لازم و متناسب با فعالیت‌های پژوهشی، همکاری با دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی داخل و خارج کشور به‌منظور ارتقای کیفیت فعالیت‌های پژوهشی در زمینه میراث فرهنگی و گردشگری با رعایت قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

دستاوردهای حوزه پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

تهیه اطلس جامع میراث فرهنگی کشور مشتمل بر

- * طرح اطلس مردم‌نگاری
- * طرح اطلس هنرهای سنتی

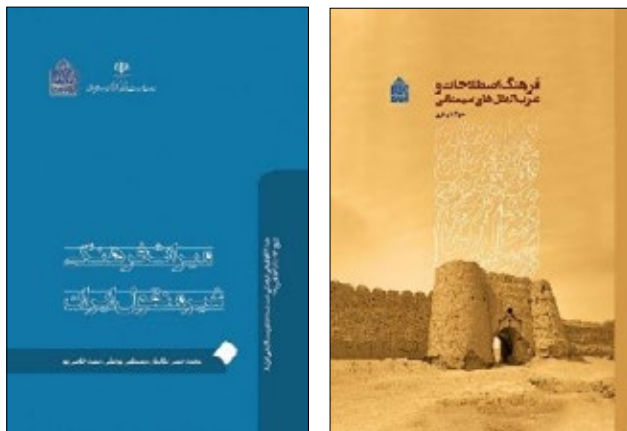
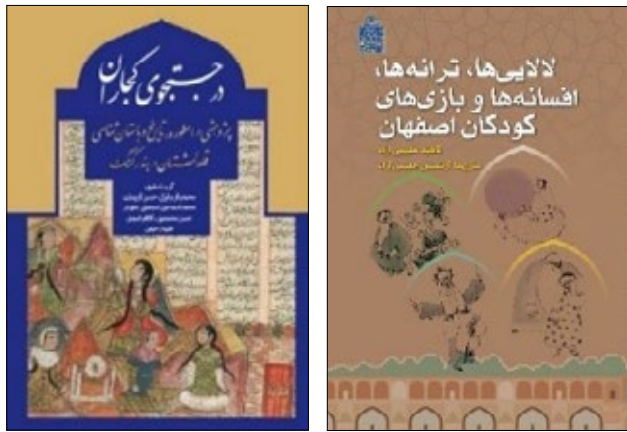
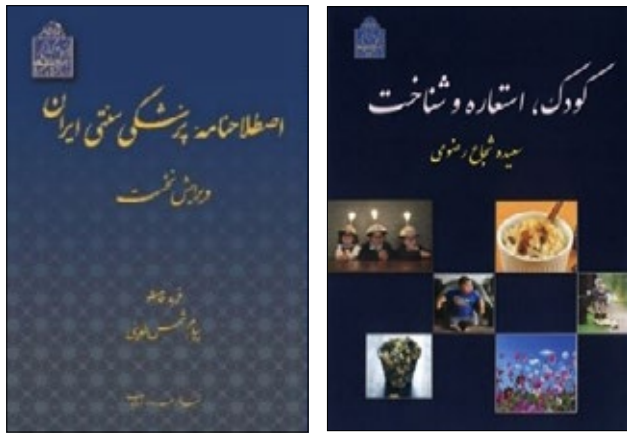
- مستندسازی، ترویج و احیای هنرهای سنتی مشتمل بر
 - * بررسی طرح و نقش زیورآلات سیستان و بلوچستان
 - * تجزیه و تحلیل نقوش گلیم استان سیستان و بلوچستان
 - * شناسایی نقشه‌های درختی فرش کرمان
 - * مستندسازی تاریخی رشته پته‌دوزی (سلسه‌دوزی) استان کرمان

- مطالعات خانگی سازی دستگاه‌های هنرهای سنتی مشتمل بر
 - * دستگاه زری بافی
 - * حمایت از راه‌اندازی مراکز رشد و نوآور
 - * حمایت از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش بنیان در حوزه‌های مرتبط به‌منظور تقویت توان داخلی و فعالیت‌های فن‌آورانه

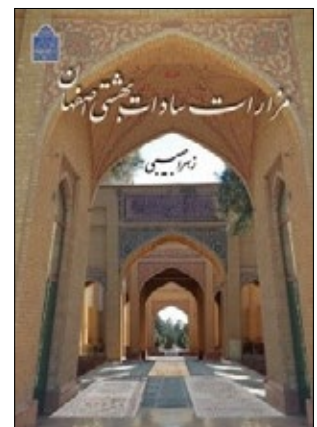
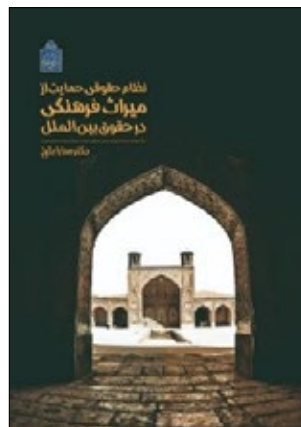

تقویت آزمایشگاه‌های پژوهشکده حفاظت و مرمت به‌منظور جلوگیری از خروج ارز ناشی از ارسال خدمات آزمایشگاهی به خارج از کشور

اهم کتب چاپ شده

- * فرهنگ شفاهی مردم بهار (سه جلد)
- * کودک، استعاره و شناخت
- * لادایی‌ها، ترانه‌ها، افسانه‌ها و بازی‌های کودکان اصفهان
- * اصطلاحنامه پزشکی سنتی ایران
- * در جستجوی کجایان: پژوهشی در اسطوره، تاریخ و باستان‌شناسی قلعه شهر لرستان
- * فرهنگ و اصطلاحات و ضرب‌المثل‌های سیستانی
- * میراث طبیعی ایران: آثار ثبت شده در فهرست میراث طبیعی ملی (از ابتدای سال ۱۳۹۶ تا پایان سال ۱۳۹۸)
- * میراث فرهنگی غیرمنقول ایران: آثار تاریخی فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی ایران
- * میراث فرهنگی غیرمنقول ایران: آثار تاریخی فرهنگی ثبت شده در فهرست آثار ملی ایران از تاریخ ۱۳۸۴/۶/۲۴ تا آخر ۱۳۹۸
- * میراث فرهنگی ناملموس ایران: میراث فرهنگی ناملموس ثبت شده در فهرست‌های ملی و جهانی از ابتدا تا پایان سال ۱۳۹۹
- * نظام حقوقی حمایت از میراث فرهنگی در حقوق بین‌الملل
- * مزارات سادات بهشتی اصفهان

■ اهم همایش های برگزار شده

- * نوزدهمین گردهمایی سالانه باستان شناسی ایران
- * سومین همایش ملی میراث زبانی
- * اولین همایش حفاظت و مدیریت میراث شهری

بررسی عملکرد شاخص های حوزه پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

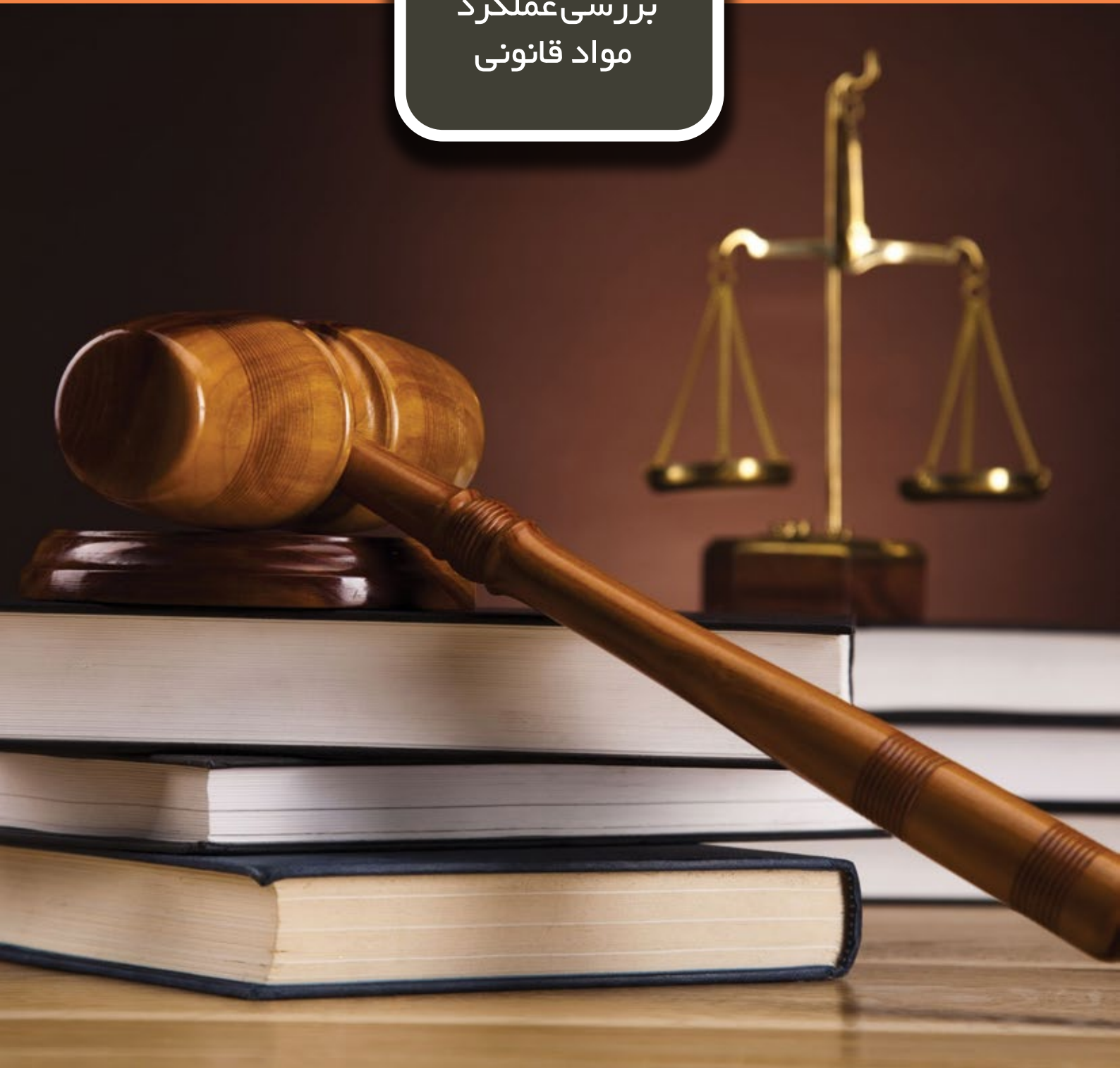
ردیف	عنوان هدف کمی	انباره گیری واحد	سال ۱۳۹۵ (پایه)	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	۱۴۰۰	
								هدف	عملکرد
۱	تعداد کاوش های باستان شناسی در سال	کاوش	۱۰۸	۱۱۶	۱۸۶	۱۱۶	۱۰۷	۳۰۰	۹۵
۲	تعداد حوزه مستندسازی شده مردم شناسی (مردم نگاری)	حوزه	۱۶	۲۲	۳۹	۲۹	۴۷	۶۰	۸۳
۳	تعداد حوزه مستندسازی شده زبان و گویش	حوزه	۲۰	۳	۳	۹	۲۱	۶۰	۲۳
۴	تعداد حوزه مستندسازی شده هنرهای سنتی	حوزه	۲۰	۲۳	۲۹	۳۵	۱۴	۶۰	۷۲

جدول ۱-۱۱

فصل دوم

بررسی عملکرد
مواد قانونی

عملکرد مواد قانونی

سواحل مکران و آیین‌نامه اجرایی جزءهای ۲ و ۳ بند الف ماده ۱۰۰ از مهمترین عناوین عملکرد وزارت در خصوص احکام برنامه ششم توسعه (سال ۱۴۰۰) می‌باشد. وزارتخانه در زمینه حفظ و صیانت از میراث فرهنگی عملکرد قابل قبولی داشته‌است. در این راستا اقداماتی از قبیل: تدوین و ارسال ۳ پرونده نامزدی ثبت جهانی میراث ناملموس به یونسکو، ثبت ۱۶۰ اثر طبیعی، ۲۶۶ اثر منقول در فهرست آثار ملی، ۵۲۱ اثر غیرمنقول در فهرست آثار ملی، ۲۹۷ اثر ناملموس در فهرست آثار ملی و شناسایی و ساماندهی اموال منقول فرهنگی - تاریخی (تعداد ۹۸,۸۸۳ قلم شیء در بخش دولتی) انجام گرفته‌است.

با توجه به اهمیت تکالیف مندرج در مواد قانونی برنامه ششم توسعه کشور مرتبط با حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، تحقق کامل و باکیفیت احکام یادشده می‌تواند در توسعه بیش از پیش حوزه‌های موردنظر بسیار موثر باشد. تسهیل فرآیندهای توسعه گردشگری زیارتی شامل ایجاد پایگاه‌های اسکان و اطلاع‌رسانی بویژه در اطراف حرم مطهر، انجام پروژه‌های زیرساختی در راستای رفع نیاز زائران از طریق حمایت از شهرداری‌ها و بخش غیردولتی، صدور پروانه‌های بهره‌برداری واحدهای اقامتی ارزان قیمت و ...، افزایش ثبت و حفاظت از آثار تاریخی، تلاش برای ساماندهی تشکل‌های حرفه‌ای و غیردولتی به‌منظور واگذاری تصدی‌های غیرحاکمیتی، تصویب و ابلاغ طرح ساماندهی جنگل‌های شمال و شمال غرب کشور و زاگرس، سواحل شمالی و جنوبی با اولویت

عملکرد مواد قانونی مرتبط با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰

ردیف	ماده بند - جزء	متن قانون	عملکرد ۱۴۰۰
	۹۷ بند الف	شناسایی دقیق نیازها و مشکلات زائران، برنامه‌ریزی و تدوین سازوکارهای لازم جهت ساماندهی امور زائران و تأمین زیرساخت‌های لازم از طریق حمایت از شهرداری‌ها و بخش‌های غیردولتی	استان خراسان رضوی: تصویب ۲۳ پروژه در راستای رفع نیاز زائران از طریق حمایت از شهرداری‌ها و بخش غیردولتی استان فارس: • قطعه‌گذاری و جانمایی اماکن و بقاء متبرکه در نقشه گردشگری استان به زبان‌های انگلیسی، فارسی، عربی و فرانسه • ارائه بسته‌های تشویقی به سرمایه‌گذاران متمایل به سرمایه‌گذاری در بافت تاریخی شیراز به‌منظور افزایش ظرفیت مراکز اقامتی زائرین و گردشگران مذهبی
۱	۹۷ بند ب	توسعه امکانات، فعالیت‌های فرهنگی و خدمات زیارتی در قطب‌های زیارتی و گردشگری مذهبی و فراهم‌نمودن زمینه زیارت و اجرای طرح‌های (پروژه‌های) زیربنایی مورد نیاز در قالب بودجه‌های سنواری	استان خراسان رضوی: مطالعه و اجرای ۴ پروژه زیرساختی استان فارس: • طراحی و ساخت مجموعه‌های خدماتی مستقر در اماکن تاریخی برای ارائه خدمات بهتر به مردم • افزایش دفاتر خدمات‌دهی زائران در شهرهای فاقد دفاتر • اعمال نظارت بر واحدهای پذیرایی و اقامتی مستقر در محور زیارتی شهر شیراز و تجهیز و رفع نواقص این مراکز به‌منظور ارتقاء سطح کیفی امکانات و ارائه خدمات به زائرین • صدور پروانه‌های بهره‌برداری واحدهای اقامتی ارزان قیمت مانند اقامتگاه‌های بوم‌گردی در بافت تاریخی شهر شیراز • استقرار راهنمایان گردشگری افتخاری در بقاء متبرکه • برگزاری تورهای آشناسازی با کشورهای حوزه خلیج فارس جهت شناساندن ظرفیت‌های اقامتی و درمانی استان به گردشگران • صدور گواهینامه گردشگری سلامت به دفاتر خدمات گردشگری بند ب جهت حمایت از گردشگران سلامت استان کرمانشاه: • پرداخت تسهیلات ویژه مشاغل آسیب‌دیده از شیوع ویروس کرونا به تاسیسات گردشگری استان قم: • تهیه ۳۰ کلیپ کوتاه از جاذبه‌های فرهنگی، مذهبی و سیاحتی قم و انتشار آنها در فضای مجازی • چاپ ۵ هزار جلد کتابچه راهنمای گردشگری قم و توزیع میان زائران و گردشگران • ایجاد پایگاه‌های اسکان و اطلاع‌رسانی بویژه در اطراف حرم مطهر، جمکران و نقاط پرتردد شهر

ردیف	ماده بند - جزء	متن قانون	عملکرد ۱۴۰۰
	۹۸ بند الف	دستگاه‌های اجرائی مکلفند به منظور صیانت از میراث فرهنگی و حمایت از صنایع دستی و تشویق و توسعه گردشگری اقدامات زیر را انجام دهند: ۱. هزینه‌های مربوط به پژوهش، حفاظت و مرمت آثار منقول و غیرمنقول ثبت‌شده در فهرست آثار ملی و فهرست‌های ذیربط آثار در اختیار و در حیطه وظایف تخصصی همان دستگاه را در قالب بودجه سنواتی از محل اعتبارات خود تأمین کنند. این اعتبارات در چارچوب ضوابط قانونی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هزینه می‌شود. ۲. تأسیسات گردشگری از هر نظر تابع قوانین و مقررات بخش صنعت گردشگری به استثنای معافیت‌های مالیاتی است و از شمول قانون نظام صنفی مستثنی می‌باشد.	<ul style="list-style-type: none"> اجرای طرح مطالعاتی حفاظت پیشگیرانه موزه سبز «پروژه پژوهشی و آموزشی ارزیابی شرایط محیطی موزه‌ها گامی به سوی موزه‌های سبز در کشور» مشاوره و ارائه خدمات تخصصی در زمینه شناسائی سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی تاریخی با استفاده از طیف سنجی رامان و تجهیزات گهرشناسی (مطالعه موردی نمونه‌های شهر سوخته) انعقاد حدود ۷۳ قرارداد حفاظتی و مرمتی از اموال منقول فرهنگی-تاریخی در دو بخش خصوصی و دولتی حفاظت و مرمت حدود ۳۹۱۴۱ قلم شیء در اختیار بخش دولتی و خصوصی <ul style="list-style-type: none"> - تعداد آثار ثبت‌شده غیرمنقول: ۵۲۱ اثر - تعداد آثار ثبت‌شده منقول: ۲۶۶ اثر - تعداد آثار ثبت‌شده طبیعی: ۱۶۰ اثر - تعداد آثار تعیین حریم شده: ۲۲۴ اثر - تعداد آثار ثبت‌شده ناملموس: ۲۹۷ اثر
۲	۹۸ بند ب	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است به منظور حفظ و صیانت از میراث فرهنگی اقدام لازم را با همکاری و هماهنگی سایر دستگاه‌های اجرائی ذیربط به منظور شناسایی، مستندسازی، حفاظت و مرمت و معرفی میراث فرهنگی (اعم از ملموس و ناملموس) میراث طبیعی، ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی و ثبت در فهرست میراث جهانی را طبق بودجه سنواتی به عمل آورد.	<ul style="list-style-type: none"> آموزش تخصصی ویژه شاغلان صنایع دستی در راستای توانمندسازی و ارتقاء سطح علمی و مهارتی آنان در حین تولید به تعداد ۱۱۵۱۵ نفر آموزش عمومی ویژه علاقه‌مندان و افراد جویای کار در راستای فرهنگ‌سازی و ترویج رشته‌های صنایع دستی کشور با تاکید بر رشته‌های بومی هر استان به تعداد ۲۰۰۲۰ نفر ساماندهی و مستندنگاری اموال منقول فرهنگی - تاریخی در اختیار بخش دولتی و خصوصی شامل ۵۴۱،۴۳۹ قلم شیء می‌باشد. مشارکت در مرمت ابنیه تاریخی (خانه‌ها، حمام‌ها، آسباده‌ها، بازارهای تاریخی و ...) ۲۵۸ اثر ساماندهی و تعمیر بناهای مهم و مساجد جامع تاریخی، ساماندهی و مرمت محوطه‌های تاریخی، بقاع متبرکه و آرامگاه‌های مفاخر و مرمت آثار و بناهای ثبت‌شده در اختیار دستگاه‌های دولتی در مجموع ۱۵۴۸ کارگاه ساماندهی و مرمت ۳۸۷ اثر تاریخی در طرح‌های ایجاد اشتغال پایدار و اعطای کمک‌های فنی و اعتباری تهیه برخی از طرح‌های ویژه بافت‌های تاریخی شهری و روستایی در پایگاه‌ها میراث ملی، ایجاد، توسعه و بهسازی تأسیسات زیرساختی در بافت‌ها، بناها و مجموعه آثار میراث فرهنگی- طبیعی جهانی و نیز همکاری در قالب ریزپروژه‌های حفاظت و مرمت، احیا و ... با مشارکت سایر دستگاه‌های ذیربط نظیر شهرداری‌ها، دهیاری‌ها، وزارت نیرو و ...
۳	۹۹	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با همکاری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است نسبت به تهیه و اجرای طرح بهسازی و احیای حداقل سیصد روستای دارای بافت با ارزش تاریخی و فرهنگی و روستاهای هدف گردشگری را از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تا پایان اجرای قانون برنامه در بودجه سنواتی اقدام نماید تا در چارچوب مفاد این ماده حفظ، نگهداری و مورد بهره‌برداری قرار گیرد.	<ul style="list-style-type: none"> برنامه‌ریزی به منظور تأمین زیرساخت‌های گردشگری روستاهای منتخب هدف گردشگری در ۳۱ استان کشور
	۱۰۰ بند الف	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه، سند راهبردی توسعه گردشگری را در چارچوب قوانین مربوطه با رویکرد استفاده حداکثری از بخش خصوصی جهت تصویب هیأت وزیران ارائه نماید. دولت موظف است تمهیدات زیر را به عمل آورد:	<ul style="list-style-type: none"> با عنایت به تصویب سند راهبردی توسعه گردشگری کشور موارد ذیل انجام شد: اخذ گزارش تعدادی از دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با احکام سند راهبردی توسعه گردشگری تدوین اسناد همکاری با سایر نهادها و دستگاه‌ها با الگوبرداری از احکام سند راهبردی با نظارت استانداری جمع‌بندی اقدامات انجام شده در خصوص تحقق احکام سند راهبردی
۴	۱۰۰ جزء ۱	۱. تهیه و الحاق پیوست تخصصی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای کلیه طرح‌های توسعه‌ای بزرگ و مهم در حوزه‌های زیربنایی، تولیدی و خدمات دستگاه‌های موضوع ماده (۳) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۳ جهت تطبیق با اهداف و وظایف سازمان مذکور در سطوح ملی، منطقه‌ای، استانی و شهری	<p>پژوهشگاه</p> <ul style="list-style-type: none"> تهیه و تدوین آیین‌نامه پیشنهادی فهرست طرح‌ها و پروژه‌های مشمول انجام مطالعات میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و هنرهای سنتی رئوس و سرفصل گزارشات ارزیابی اجمالی طرح‌ها و پروژه‌های مشمول ارزیابی حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و هنرهای سنتی

ردیف	ماده بند - جزء	متن قانون	عملکرد ۱۴۰۰
۴	۱۰۰ اجزاء ۳ و ۲	۲. اختصاص پارانه و تسهیلات مالی در چارچوب بودجه سنواتی و معافیت‌های مالیاتی و عوارضی به تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی در چارچوب قوانین مربوطه ۳. ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز مناطق گردشگری از قبیل راه، خدمات رفاهی و اقامتی، استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری، واگذاری تسهیلات ارزان قیمت و سایر اقدامات حمایتی در قالب بودجه سنواتی	تصویب و ابلاغ جزء ۲ و ۳ بند الف ماده ۱۰۰ در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۳۰ به شماره ۱۷۲۵۳۱/ت ۵۲۳۴۴هـ در هیات محترم وزیران
	۱۰۰ تبصره	آیین‌نامه اجرائی این بند توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.	
	۱۰۰ بند ب	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با همکاری سازمان موظف است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه طرح ساماندهی گردشگری جنگل‌های شمال و شمال غرب کشور و زاگرس، سواحل شمالی و جنوبی با اولویت سواحل مکران طبق قوانین مربوطه را تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.	تصویب طرح ساماندهی جنگل‌های شمال و شمال غرب کشور و زاگرس، سواحل شمالی و جنوبی با اولویت سواحل مکران با شماره ۸۶۹۲۸/ت ۵۹۲۷۰هـ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱
	۱۰۰ بند پ	دولت مکلف است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه، تمهیدات و اقدامات قانونی لازم را جهت مدیریت یکپارچه و جامع میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به عمل آورد.	اجرای طرح پژوهشی مطالعه مدیریت یکپارچه و جامع میراث فرهنگی و ارائه نتایج مطالعات در قالب سند راهبردی وزارت به کلیه حوزه‌های تخصصی
۱۰۰ بند ت	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف است کل درآمد اختصاصی و کمک‌های مردمی از اماکن و محوطه‌های تاریخی و موزه‌ها را که در اجرای ماده (۵) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۳ به صورت هیأت امنائی تشکیل و اداره می‌شوند به حسابی که نزد خزانه افتتاح می‌گردد، اریز نماید. صد در صد (۱۰۰٪) وجوه حاصله و همچنین سهم کمک‌های دولتی اختصاص داده شده به این اماکن در قالب بودجه سنواتی در اختیار سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قرار می‌گیرد تا برای اداره، توسعه و مرمت این اماکن اختصاص یابد.	<ul style="list-style-type: none"> • افتتاح حساب‌های جداگانه برای هیات‌های امناء (حساب متمرکز برای درآمدهای اختصاصی نزد خزانه) • تصویب آئین‌نامه داخلی هیات امنای واحد مجموعه‌های ملی در راستای اجرای بند «۹» ماده «۹» آیین‌نامه اجرایی ماده (۵) قانون تشکیل وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مصوب هیأت وزیران • تشکیل «کمیسون دائمی هیات امنای واحد» در راستای اجرای ماده (۵) آیین‌نامه داخلی هیات امنای واحد مجموعه‌های ملی 	
۱۰۰ بند ث	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری می‌تواند بخشی از امور تصدی‌گری و اجرائی خود را به تشکل‌های حرفه‌ای و تخصصی گردشگری که طبق قانون تشکیل شده‌اند، واگذار کند. تبصره - تعرفه‌های قانونی هزینه‌های این خدمات با تایید سازمان مذکور، با تصویب هیات وزیران توسط تشکل‌های تعیین شده قابل دریافت و هزینه می‌باشد.	<ul style="list-style-type: none"> • تفویض وظایف و اختیارات شامل: تمدید نوبت دوم موافقت اصولی تأسیسات گردشگری، صدور کارت راهنمایان گردشگری، برگزاری کمیسیون درجه‌بندی و صدور گواهینامه کیفیت خدمات گردشگری، موافقت با عدم موافقت اولیه برای امکان تغییر کاربری اراضی گردشگری به کاربری غیر، فرایند ثبت شرکت‌های گردشگری و تأیید محل دفاتر و شرکت‌های خدمات مسافرتی و گردشگری به استان‌ها طی ابلاغ شماره ۱۴۰۰۲۱۰۰/۳۳۵۴۲ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۳ • احصاء و تعیین موارد قابل واگذاری به تشکل‌های غیردولتی از قبیل: احداث، بهره‌برداری و نظارت بر تأسیسات گردشگری، صدور مجوز و نظارت بر دفاتر خدمات مسافرتی و ... • واگذاری امور به تشکل‌های حرفه‌ای از جمله جامعه حرفه‌ای اقامتگاه‌های بوم‌گردی در سطح استان در چارچوب بخشنامه ابلاغی • واگذاری اجرائی کلیه دوره‌های کوتاه مدت آموزشی گردشگری، هتلداری و دوره‌های توانمندسازی نیروی انسانی شاغل و حرفه‌ای بخش و دستگاه‌های مرتبط به موسسات آموزشی خصوصی تحت پوشش وزارت • تدوین و ابلاغ دستورالعمل نحوه ایجاد و فعالیت تشکل‌های حرفه‌ای صنعت گردشگری با همکاری بخش خصوصی • تدوین تعرفه‌های قانونی موارد واگذار شده 	
۱۰۰ بند ج	دولت مکلف است از محل منابع بند (الف) ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ گازرسانی روستاهای هدف گردشگری را نیز در اولویت قرار دهد.	<ul style="list-style-type: none"> • روستاهای هدف گردشگری به تعداد ۵۰۰ روستا شناسایی گردید. • طبق مکاتبه با وزارت نفت اعلام گردید گازرسانی به بیش از ۳۰۰ روستای هدف گردشگری انجام شده و مابقی در دستور کار وزارت قرار دارد. • علیرغم مکاتبه با شرکت گاز و پیگیری‌های متعدد پاسخی دریافت نگردیده‌است. 	

فصل سوم

بررسی عملکرد
منابع مالی

این قسمت از گزارش دربرگیرنده عناوین برنامه‌ها و عملکرد بودجه‌های مصوب و ابلاغی است که در دو بخش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات هزینه‌ای بررسی می‌شود.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای عمومی

در سال ۱۴۰۰ (اعتبارات پیوست شماره یک قانون بودجه)

اعتبارات هزینه‌ای عمومی

در سال ۱۴۰۰

اعتبار مصوب سال ۱۴۰۰ طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با دستگاه‌های وابسته معادل ۷,۸۶۲,۵۶۰ میلیون ریال می‌باشد که پس از کسر اعتبارات دستگاه‌های وابسته (شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی به میزان ۲۰۰,۰۰۰ میلیون ریال و پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری به میزان ۴۰,۰۰۰ میلیون ریال)، اعتبار مصوب وزارت ۷,۶۶۲,۵۶۰ میلیون ریال و اعتبار ابلاغی ۷,۲۹۶,۸۸۳ میلیون ریال بوده است. بر اساس نظام فصل - برنامه، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ذیل ۵ برنامه توزیع می‌شود. از اعتبار ابلاغی وزارت در سال ۱۴۰۰ اعتباری معادل ۷,۰۴۲,۳۰۶ میلیون ریال در حدود ۹۶,۵ درصد از اعتبارات ابلاغی تخصیص یافته است.

اعتبار هزینه‌ای مصوب سال ۱۴۰۰ وزارت و دستگاه‌های وابسته بدون درآمد اختصاصی معادل ۷,۰۳۱,۸۰۰ میلیون ریال می‌باشد که پس از کسر اعتبارات دستگاه‌های وابسته (مرکز مطالعات منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملوس در آسیای میانه و غربی به میزان ۴۰,۰۰۰ میلیون ریال و پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری با درآمد اختصاصی ۷۳۳,۰۰۰ میلیون ریال و بدون درآمد اختصاصی به میزان ۶۳۳,۰۰۰ میلیون ریال) اعتبار مصوب وزارت به ۶,۳۵۸,۸۰۰ میلیون ریال و اعتبارات ابلاغی به ۶,۲۶۸,۰۳۶ میلیون ریال رسیده است. بر اساس نظام فصل - برنامه، اعتبارات هزینه‌ای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ذیل ۱۵ برنامه توزیع می‌شود. اعتبار تخصیص یافته هزینه‌ای وزارت در سال ۱۴۰۰ معادل ۵,۴۳۱,۲۱۴ و معادل ۹۶,۵ درصد اعتبار ابلاغی بوده است.

جدول عملکرد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای

ارقام به میلیون ریال

ردیف	شماره طبقه بندی	عنوان برنامه	اعتبار ابلاغی سال ۱۴۰۰			تخصیص ۱۴۰۰			درصد تحقق		
			جمع	تملك دارایی سرمایه‌ای (ابتدای سال)	هزینه‌ای (اصلاحی)	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك	هزینه‌ای
۱	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	تأمین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول، ناملوس، طبیعی و فرهنگی	۴,۷۴۲,۱۷۹	۳,۷۸۴,۸۴۳	۹۵۸,۰۳۶	۸۸۵,۲۵۴	۳,۴۵۵,۵۳۲	۴,۳۴۰,۷۸۶	۹۲,۴	۹۱,۳	۹۱,۵
۲	۱۷۰۴۰۰۸۰۰۰	گسترش خدمات موزه‌ای	۲,۸۶۵,۳۸۰	۲,۰۰۲,۰۸۰	۸۶۳,۳۰۰	۸۲۶,۴۹۰	۲,۰۰۶,۲۶۸	۲,۸۳۲,۷۵۸	۹۵,۷	۱۰۰,۲	۹۸,۹
۳	۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تأمین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول، ناملوس، طبیعی و فرهنگی	۲,۰۲۹,۵۱۰	۱,۲۳۳,۵۱۰	۷۹۶,۰۰۰	۷۵۵,۱۶۰	۱,۳۳۳,۵۰۲	۲,۰۸۸,۶۶۲	۹۴,۹	۱۰۸,۱	۱۰۲,۹
۴	۱۷۰۴۰۰۳۰۰۰	برنامه تأمین، حفاظت، مرمت و معرفی اشیای فرهنگی و تاریخی	۷۱۷,۵۰۰	۲۱۸,۲۵۰	۴۹۹,۲۵۰	۳۱۶,۱۳۰	۲۰۱,۴۱۳	۵۱۷,۵۴۳	۶۳,۳	۹۲,۳	۷۲,۱
۵	۱۷۰۴۰۰۸۰۰۰	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۸۹,۲۴۰	۵۸,۲۰۰	۳۱,۰۴۰	۲۵,۴۲۰	۴۵,۵۹۱	۷۱,۰۱۱	۸۱,۹	۷۸,۳	۷۹,۶

ادامه جدول

گزارش عملکرد سال پنجم برنامه ششم توسعه کشور | وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰

جدول ۳-۱

ردیف	شماره طبقه بندی	عنوان برنامه	اعتبار ابلاغی سال ۱۴۰۰			تخصیص ۱۴۰۰			درصد تحقق		
			جمع	تملك دارایی سرمایه‌ای (ابتدای سال)	هزینه‌ای (اصلاحی)	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك	هزینه‌ای
۶	۱۷۰۴۰۰۹۰۰۰	برنامه بررسی، شناسایی، تجهیز، مرمت و آماده‌سازی آثار و بناها، بافت‌ها و محوطه‌های باستان‌شناختی و تاریخی	۲۵۲,۲۰۰	۰	۲۵۲,۲۰۰	۲۰۰,۸۲۶	۰	۲۰۰,۸۲۶	۷۹,۶	-	۷۹,۶
۷	۱۷۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور	۳۱۶,۲۲۰	۰	۳۱۶,۲۲۰	۲۹۳,۲۰۰	۰	۲۹۳,۲۰۰	۹۲,۷	-	۹۲,۷
۸	۱۷۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری داخلی	۱,۲۹۸,۸۰۰	۰	۱,۲۹۸,۸۰۰	۱,۲۳۹,۸۶۹	۰	۱,۲۳۹,۸۶۹	۹۵,۵	-	۹۵,۵
۹	۱۷۰۶۰۰۳۰۰۰	برنامه توسعه سرمایه‌گذاری گردشگری	۲۲۴,۰۰۰	۰	۲۲۴,۰۰۰	۱۸۹,۴۰۰	۰	۱۸۹,۴۰۰	۸۴,۶	-	۸۴,۶
۱۰	۱۷۰۶۰۰۴۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری پایدار	۱۲۰,۰۰۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	۵۰,۴۰۰	۰	۵۰,۴۰۰	۴۲	-	۴۲
۱۱	۱۷۰۷۰۰۱۰۰۰	برنامه احیاء و رشد تولیدات صنایع دستی	۴۲۶,۸۰۰	۰	۴۲۶,۸۰۰	۳۲۶,۳۷۵	۰	۳۲۶,۳۷۵	۷۶,۵	-	۷۶,۵
۱۲	۱۷۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه طراحی و ترویج صنایع دستی	۳۴۹,۲۰۰	۰	۳۴۹,۲۰۰	۲۸۰,۸۸۰	۰	۲۸۰,۸۸۰	۸۰,۴	-	۸۰,۴
۱۳	۱۷۰۷۰۰۳۰۰۰	برنامه حمایت از توسعه صادرات صنایع دستی	۵۰,۴۴۰	۰	۵۰,۴۴۰	۲۲,۴۱۰	۰	۲۲,۴۱۰	۴۴,۴	-	۴۴,۴
۱۴	۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی در زمینه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۷۲,۷۵۰	۰	۷۲,۷۵۰	۱۹,۴۰۰	۰	۱۹,۴۰۰	۲۶,۷	-	۲۶,۷
۱۵	۷۳۰۰۰۱۸۰۲۰	برنامه آموزش مهارتی در حوزه میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۱۰,۰۰۰	-	۱۰,۰۰۰	۰	-	۰	۰	-	۰
جمع			۶,۲۶۸,۰۳۶	۷,۲۹۶,۸۸۳	۱۳,۵۶۴,۹۱۹	۵,۴۳۱,۲۱۴	۷,۰۴۲,۳۰۶	۱۲,۴۷۳,۵۲۰	۸۶,۶	۹۶,۵	۹۲

اعتبارات جدول فوق مربوط به اعتبارات مصوب و تخصیص برنامه‌های وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با رعایت ماده ۷۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ارائه شده‌است. شایان ذکر است وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰ از محل ردیف‌های متفرقه و ردیف درآمد اختصاصی اعتبار دریافت کرده‌است که میزان اعتبار و تخصیص آن‌ها در جدول صفحه بعد آمده‌است.

جدول اعتبارات بخش از محل اختصاصی، متفرقه و خارج از بودجه عمومی

ارقام به میلیون ریال

جدول ۳-۲

ردیف	ردیف محل تامین اعتبار	شماره برنامه / ردیف	عنوان	اعتبار سال ۱۴۰۰			عملکرد سال ۱۴۰۰		
				جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك دارایی سرمایه‌ای	هزینه‌ای (دریافتی)
۱	درآمد اختصاصی	۵۱-۷۳۰۰۰۰	تامین، آماده‌سازی و اداره موزه‌ها و ابنیه تاریخی	۱۹۴,۰۰۰	۲۹۱,۰۰۰	۴۸۵,۰۰۰	۴۹,۴۳۹	۱۸۱,۲۱۶	۲۳۰,۶۵۵
۲	عمومی	۵۱-۷۳۰۰۰۰	تامین، آماده‌سازی و اداره موزه‌ها و ابنیه تاریخی	۲۰۰,۵۵۵	۲۵۰,۶۹۵	۴۵۱,۲۵۰	۲۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۳	متفرقه	۵۲-۷۳۰۰۰۰	توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات گردشگری و حمایت از بخش میراث فرهنگی و صنایع دستی	۳۹,۱۶۶	۱۰۵,۱۰۵	۱۴۴,۲۷۱	۳۸,۷۶۳	۸۵,۰۰۰	۱۲۳,۷۶۳
۴	متفرقه	۴۸-۵۳۰۰۰۰	تقویت یگان حفاظت میراث فرهنگی از محل واگذاری اموال توقیفی	۳۸,۰۰۰	۴۷,۵۰۰	۸۵,۵۰۰	۰	۰	۰
۵	متفرقه	۵۴-۵۵۰۰۰۰	آزادسازی حریم مجموعه تاریخی فرهنگی تپه‌های هگمتانه	۰	۲۷۰,۵۰۰	۲۷۰,۵۰۰	۰	۰	۰
۶	متفرقه	۷۶-۵۵۰۰۰۰	ایجاد و راه‌اندازی بازارچه‌های صنایع دستی	۰	۹۵,۰۰۰	۹۵,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۷	متفرقه	۱۳-۵۵۰۰۰۰	اعتبارات موضوع قانون استفاده متوازن از امکانات	۰	۸۸۳,۰۰۰	۸۸۳,۰۰۰	-	۴۹۶,۵۴۰	۴۹۶,۵۴۰
۸	متفرقه	۲-۵۵۰۰۰۰	ایفای تعهدات طرح‌های اشتغالزای صندوق توسعه در سال ۹۷	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۰۰۰	۷۲,۰۰۰
۹	هدفمندی	ردیف ۱۳ تبصره ۱۴	سایر اهداف مندرج در ماده ۳۹ ق.ب.ش	۰	۶۲۴,۲۲۰	۶۲۴,۲۲۰	-	۵۶۹,۹۲۰	۵۶۹,۹۲۰
۱۰	هدفمندی	ردیف ۱۳ تبصره ۱۴	سایر اهداف مندرج در ماده ۳۹ ق.ب.ش (سرخه)	-	۵۶,۰۰۰	۵۶,۰۰۰	-	۵۶,۰۰۰	۵۶,۰۰۰

ادامه جدول

▶ ابتدای جدول

عملکرد سال ۱۴۰۰			اعتبار سال ۱۴۰۰			عنوان	شماره برنامه / ردیف	ردیف محلی تامین اعتبار	ردیف
جمع (دریافتی)	تملك دارایی سرمایه‌ای	هزینه‌ای (دریافتی) (خزانه)	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای				
۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	سایر اهداف مندرج در ماده ۳۹ ق.ب.ش (ساماندهی بناهای تاریخی استان قزوین)	ردیف ۱۳ تبصره ۱۴	هدفمندی	۱۱
۱۷,۴۰۰	۱۷,۴۰۰	۰	۸۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۰	اعتبارات موضوع بند و تبصره ۵	۳۵-۵۳۰۰۰۰	متفرقه	۱۲
۰	۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	تکمیل مجتمع فرهنگی و گردشگری سرخه	۴-۵۱۰۰۰۰	متفرقه	۱۳
۱۱,۲۸۵,۵۴۷	۱۱,۲۸۵,۵۴۷	۰	۱۳,۷۸۱,۲۵۰	۱۳,۷۸۱,۲۵۰	۰	تولید اشتغال و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)	ردیف ۲۸ تبصره ۱۴	هدفمندی	۱۴
۶۰,۰۰۰	۰	۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۰	۶۰,۰۰۰	هزینه‌های پیش‌بینی نشده- کمک	۱-۵۱۰۰۰۰	-	۱۵
۴۲,۸۰۰	۰	۴۲,۸۰۰	۱۵۲,۰۰۰	۰	۱۵۲,۰۰۰	درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی (مستقل)	۱۳-۵۳۰۰۰۰	-	۱۶
۰	۰	۰	۲۹,۴۰۰	۰	۲۹,۴۰۰	اجاره صندوق	۱۳-۵۳۰۰۰۰	-	۱۷
۰	۰	۰	۱۹۰,۰۰۰	۰	۱۹۰,۰۰۰	اشتغال و ترویج صنایع دستی (عمومی)	۱۵-۷۵۰۰۰۰	-	۱۸
۰	۰	۰	۹۵,۰۰۰	۰	۹۵,۰۰۰	توسعه و گسترش فعالیت‌های ایرانگردی و جهانگردی	۶۸-۵۳۰۰۰۰	-	۱۹
۴۶۰,۰۰۰	۰	۴۶۰,۰۰۰	۴۶۰,۰۰۰	۰	۴۶۰,۰۰۰	بیمه هنرمندان صنایع دستی و راهنمایان گردشگری	هدفمندی	-	۲۰
۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	بیمه راهنمایان گردشگری	ردیف ۱۳ جدول تبصره ۱۴	-	۲۱
۱۳,۷۶۴,۶۲۵	۱۲,۸۹۳,۶۲۳	۸۷۱,۰۰۲	۱۸,۳۶۲,۹۹۱	۱۶,۷۳۴,۵۲۰	۱,۶۲۸,۷۲۱	جمع			

فصل چہارم

ارزیابی عملکرد

نتایج حاصل از ارزیابی عملکرد مواد قانونی و شاخص‌های وزارت در سال پنجم برنامه ششم توسعه کشور

با عنایت به شیوع بیماری کرونا و ایجاد محدودیت در فعالیت‌های این بخش در سال ۱۳۹۹ و نیمه ابتدایی سال ۱۴۰۰، بیشترین تلاش دولت معطوف به رسیدگی به آسیب‌های وارده به بویژه حوزه‌های گردشگری و صنایع دستی و حفظ و حمایت از کسب‌وکارهای موجود گردید. هر چند با تسریع در واکنش‌های عمومی و لغو برخی از محدودیت‌ها در نیمه دوم سال گذشته وضعیت فعالیت کسب‌وکارهای گردشگری و صنایع دستی بهبود یافت ولی تا بر طرف نمودن آسیب‌های وارد شده و بازگرداندن رونق به این بخش راه زیادی باقی مانده است.

از مهمترین اقدامات وزارتخانه در سال ۱۴۰۰ می‌توان به تسهیل فرآیندهای توسعه گردشگری زیارتی شامل: ایجاد پایگاه‌های اسکان و اطلاع‌رسانی بویژه در اطراف حرم مطهر، انجام پروژه‌های زیرساختی در راستای رفع نیاز زائران از طریق حمایت از شهرداری‌ها و بخش غیردولتی، صدور پروانه‌های بهره‌برداری واحدهای اقامتی ارزان قیمت و ... افزایش ثبت و حفاظت از آثار تاریخی، تلاش برای ساماندهی تشکل‌های حرفه‌ای و غیردولتی به منظور واگذاری تصدی‌های غیرحاکمیتی، تصویب و ابلاغ طرح ساماندهی جنگل‌های شمال و شمال غرب کشور و زاگرس، سواحل شمالی و جنوبی با اولویت سواحل مکران و آیین‌نامه اجرایی جزءهای ۲ و ۳ بند الف ماده ۱۰۰ اشاره نمود. همکاری، مشارکت و نقش آفرینی بخش غیردولتی در حفاظت از میراث فرهنگی ملموس و ناملموس، توسعه صنعت گردشگری و صنایع دستی به عنوان فعالیت‌هایی که دارای کارکردهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی هستند، می‌تواند در ارتقاء سطح فرهنگی جامعه، تحکیم همبستگی و نشاط اجتماعی، ایجاد اشتغال پایدار، کمک به رشد اقتصادی و ارزآوری نقش مهمی داشته باشد.

بخشی از عملکرد سال ۱۴۰۰ وزارتخانه مربوط به دولت سیزدهم می‌باشد. شناسایی و تحلیل نقاط ضعف و قوت وزارت در حوزه‌های تخصصی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در ارزیابی عملکرد این وزارت کمک شایانی می‌کند که به شرح ذیل می‌باشد.

عمرانی با قابلیت درآمذایی دولت
 «حفاظت، مرمت و احیاء بناهای واجد ارزش تاریخی و بهره‌برداری از آن به‌منظور پیشگیری از گسترش مجدد آسیب‌ها
 «تهیه ضوابط اختصاصی بافت‌های تاریخی شهری و روستایی با کمترین امکانات و نیروی کارشناسی
 «شناسایی و ارزیابی پیمانکاران حقیقی و حقوقی در زمینه حفاظت و مرمت اشیاء فرهنگی - تاریخی
 «ارتباط موثر با کشورهای همسایه به‌منظور تدوین پرونده‌های مشترک میراث فرهنگی ناملموس برای ثبت جهانی
 «افزایش مشارکت عمومی و خصوصی در حفظ، نگهداری و مرمت آثار منقول و غیرمنقول فرهنگی - تاریخی
 «رونق صنعت گردشگری و افزایش گردشگران ورودی به کشور و بازدیدکنندگان از موزه‌ها نسبت به سال قبل
 «برنامه‌ریزی مناسب جهت پیشبرد اهداف پیش‌بینی شده در سند راهبردی گردشگری
 «افزایش مشارکت عمومی و خصوصی در حفظ، نگهداری و مرمت آثار منقول و غیرمنقول فرهنگی - تاریخی
 «رونق صنعت گردشگری و افزایش گردشگران ورودی به کشور و بازدیدکنندگان از موزه‌ها نسبت به سال قبل
 «برنامه‌ریزی مناسب جهت پیشبرد اهداف پیش‌بینی شده در سند راهبردی گردشگری
 «افزایش ظرفیت تاسیسات اقامتی و گردشگری کشور
 «همکاری و همفکری با ذینفعان حوزه اکوتوریسم در بخش محیط زیست، تنوع زیستی و جانوری، منابع طبیعی، انرژی‌های پاک و تدوین ضوابط مذکور
 «بازدهی دوره‌های آموزشی برگزار شده
 «تخصیص اعتبارات تبصره ۱۸ به کارگاه‌های تولیدی انفرادی و کارگاهی صنایع دستی
 «ارتقای کیفیت تولیدات صنایع دستی و هنرهای سنتی
 «حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی
 «سوابق تجربی طولانی در امر پژوهش‌های باستان‌شناسی و مطالعات فرهنگی - تاریخی

تحلیل و بیان نقاط ضعف و دلایل عدم موفقیت

«شیوع بیماری کرونا
 «تحریم‌ها و نوسانات شدید ارزی
 «عدم توسعه زیرساخت‌های گردشگری علیرغم افزایش چشمگیر گردشگری مذهبی (زیارتی) در برخی استان‌ها
 «عدم کاهش تصدی‌گری دولت
 «کمبود اعتبارات زیرساختی و تسهیلات تاسیسات گردشگری
 «بروز نبودن قوانین و مقررات مربوط به حوزه‌های تخصصی وزارت
 «تداخل وظایف و تعارض مدیریتی با دستگاه‌های مختلف و

تحلیل و بیان نقاط قوت و دلایل موفقیت

«تهیه و تدوین برنامه ارتقاء بهره‌وری
 «استفاده بهینه از ظرفیت‌های کارشناسی موجود
 «انعقاد تفاهم‌نامه‌های همکاری با سازمان‌ها و نهادهای ذیربط در راستای تحقق اهداف کیفی و کمی وزارتخانه
 «حضور پررنگ بخش خصوصی جهت مرمت و احیاء بناهای تاریخی و طرح‌های توسعه شهری
 «بهره‌برداری از ظرفیت بخش خصوصی جهت تکمیل طرح‌های

جمع بندی و ارزیابی

با توجه به پیامدهای ناشی از شیوع پاندمی کرونا بر حوزه‌های گردشگری و صنایع دستی، اولویت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بر جبران آسیب‌های وارد شده و رفع مشکلات و مسائل فعالان بخش متمرکز بوده است. در عین حال وزارت به عنوان متولی حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در خط‌مشی‌گذاری توسعه حوزه‌های یادشده و تدوین برنامه‌های مدون بر اساس مطالعات منسجم به عنوان مهمترین وظیفه و مأموریت تلاش داشته است. مهم‌ترین اولویت‌ها و ضرورت‌های مدیریت بخش میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برای تحقق اهداف و انتظارات برنامه ششم توسعه، ایجاد هماهنگی در درون دستگاه‌های اجرایی متولی توسعه بخش، ایجاد انسجام و تسهیل فعالیت بخش غیردولتی (به عنوان مهم‌ترین ظرفیت توسعه بخش با توجه به محدودیت منابع) و در نهایت ایجاد سازوکارهایی به‌منظور هماهنگی و هم‌افزایی فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی متولی و فعالان بخش غیردولتی است.

گاهاً عدم همکاری موثر سایر دستگاه‌ها، ارگان‌های دولتی و خصوصی و انجام اقدامات موازی

« عدم هدف‌گذاری صحیح شاخص‌ها

« عدم اختصاص ردیف اعتبار جداگانه حفاظت، مرمت و ساماندهی اشیاء فرهنگی - تاریخی در ادارات کل استانی

کمبود کارشناس متخصص در حوزه‌های ستادی و استانی و محدودیت جذب و استخدام نیروی متخصص

« کمبود و محدودیت منابع مالی و نبود ضمانت‌های اجرایی ضوابط و دستورالعمل‌ها

« محدودیت در جذب سرمایه‌گذار خارجی

« عدم جذب نیروی امین اموال منقول فرهنگی - تاریخی در سطح ادارات کل استانی و موزه‌های کشور

« نبود ضمانت‌های اجرایی ضوابط در حوزه بافت‌های تاریخی کشور و از بین رفتن سرمایه‌های ملی

« عدم امکان ایجاد مجموعه‌های هیأت امنایی بدلیل عدم تعیین تکلیف استقلال حقوقی و مدیریت مالی مجموعه‌ها نبود محتوا و سرفصل‌هایی با عنوان معرفی و آشنایی با میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور در دروس آموزش و پرورش

« کمبود برنامه‌های آموزشی در رسانه‌های جمعی به‌منظور آگاهی و اطلاع‌رسانی عمومی

« عدم نظارت کافی بر روند اجرای پروژه‌های مرمتی و کمبود منابع مالی جهت حمایت از بخش خصوصی

« عدم صدور مجوز برگزاری نمایشگاه‌های داخلی از سوی ستاد ملی مبارزه با کرونا

« کمبود اعتبار جهت بیمه صنعتگران

« جایگاه ضعیف صادرات صنایع دستی در میان صادرات غیرنفتی و حضور گسترده محصولات صنایع دستی غیرایرانی در بازارهای ایران

« نادیده گرفتن و فقدان نظام بازاریابی مناسب، منسجم و فراگیر و از دست دادن بازار

« کمبود نیروی انسانی متخصص جهت تدریس در رشته‌های شغلی مورد نظر در سطح استان‌ها

« کمبود موسسات آموزشی و یا بخش خصوصی توانمند جهت واگذاری برگزاری دوره‌های آموزشی به آنها

« کمبود فضای اداری و آزمایشگاهی جهت انجام مطالعه و پژوهش

« نبود سامانه الکترونیکی جامع آموزش صنایع دستی و هنرهای سنتی

« پائین بودن کیفیت ارائه خدمات در انطباق با استانداردهای بین‌المللی

« مهیا نبودن خدمات بانکی گردشگری و عدم امکان استفاده و کاربرد کارت‌های اعتباری بین‌المللی

« فرسودگی تأسیسات و تجهیزات موردنیاز آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها و ضرورت بروزرسانی و ارتقاء تجهیزات

